

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bulev Regele Ferdinánd (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. — Sürgöny cím: Közlöny, Arad —: Az Aradi Nyomda vállalat tulajdona. Kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Elfizetési árak: évenként 840, félévre 420, negyedévre 210, havonta 70 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. Több: —: Egyes szám 3 Lej. Vasárnap 5 Lej. —: (Bucarestben 50 bani árf.) Hirdetések tarifa szerint: —:

49-ik évfolyam, 260. szám *

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

* Péntek, 1933. november 17

MEGDÖBBENÉS ÉS RÉMÜLET FRANCIAORSZÁGBAN a német—lengyel tárgyalások megindulása miatt

Rosszul működött a francia diplomácia. — A Sarraut-kormány bukását várják. — A tárgyalások éle Franciaország ellen — Cseh—német tárgyalások következnek. A nemzetközi politika szenzációja
Nagy fordulat az angol kormány magatartásában

PÁRISBÓL jelentik: A német—lengyel tárgyalások híre valóságos bombaként hatott a francia főváros politikai körében és a francia lapok megdöbbenéssel tárgyalják, hogy ezuttal történt meg először, hogy Páris, az európai politikai élet központja nem értesült előre egy készülő politikai akcióról. Emiatt lehetségesnek tartják a Sarraut-kormány melébbi lemondását. Párisban általánosan azt hiszik, hogy a német—lengyel tárgyalások a franciák elleni élel bírnak. Franciaországban ugyanis huzódottak a Németországgal való közvetlen tárgyalásoktól és abban az esetben, ha a geníi politika végleg csődöt mondana, ennek következtében Olaszország is kivonulna a Népszövetségből, Franciaország és Anglia végsőkig kitartana Gení mellett.

A legnagyobb meglepetést az a váratlan elhatározás keltette, hogy Varsó minden oldal-gondolat nélkül közlekedő lépést tett Németország felé és ezzel teljesen új irányú taktikára határozta el magát. Általános meggyőződés az, hogy Berlinek nagy áldozatokat kell hoznia a Lengyelországgal való együttműködésért és annál inkább feltűnő, hogy a Hitler-kormány ilyen gyánuatlanul és felkészületlenül rá áll arra, hogy feladja harci pozícióját Lengyelországgal szemben. Valószínűnek tartják, hogy amennyiben Lengyelország elhatározta magát a Németországhoz való közeledésre,

Csehszlovákia is hajlandó lesz a közeljövőben Németországgal megemlékezési szerződésről tárgyalni.

sőt Franciaországban is igen erős áramlat fog elindulni annak keresztülvitelére, hogy fölvegyék Németországgal a közvetlen és gyors tárgyalásokat.

A danzigi korridor problémája

Londonból érkező jelentések szerint a Morning Post arról értesült, hogy Páris okvetlenül tudott a Németország és Lengyelország között megindult tárgyalásokról már jóelőre, sőt éppen a német-francia közeledés előfeltételül követelték Németországnak Lengyelországgal való tárgyalásait. Ennek ellenértékeképpen Németország viszont annyit kíván, hogy Franciaország ne befolyásolja Lengyelországgal és Csehszlovákiával folytatandó tárgyalásait, melyeknek sikere érdekében Németország hajlandó felvetni és megvitatni a danzigi folyosó és Felsőszilézia kérdését is.

Varsóból érkezett jelentések arról számolnak be, hogy a lengyel kormány örömmel üdvözli a német—lengyel eszmecserét és különösen azt a körülményt, hogy mindkét fél kötelező ígéretet tesz arra vonatkozólag, hogy nem teremtenek olyan megállapodásokat, amelyek nemzetközileg differenciákat idéznének elő. A német—lengyel közeledést Varsóban rendkívül nagy jelentőségűnek tekintik fel és örömmel üdvözli a tárgyalások valószínű eredményes befejezését, amely a loarnoi szerződésnél sokkal tökéletesebb egyezményt hoz létre.

Berlini távirat szerint a lengyel követnek Hitlernél tett látogatásával kapcsolatban hangsúlyozzák, hogy a tárgyalásokat nem Németország, hanem Lengyelország kezdeményezte. Két hónap előtt ugyanis az akkori lengyel követ felkereste Hitler kancellárt, akivel megállapodást létesített a német—lengyel viszony nor-

mális vágányra való terejése érdekében. Német politikai körökben nagy örömmel nyilatkoznak arról, hogy kézzelfogható és kedvező eredményt sikerült elérni a német—lengyel közeledéssel kapcsolatban, viszont

éles hangon visszautasítják azon francia állítást, hogy Németország a franciák ellen kezdeményezte volna a lengyelekkel való tárgyalásokat.

Hangsúlyozzák, hogy Franciaország példát vehetne arról, hogyan kell kezdeményezni nemzetközi tárgyalásokat minden előfeltétel és korlátozás nélkül. A német—lengyel tárgyalások folyamán eddig kisebbségi kérdések, Felsőszilézia problémája és gazdasági momentumok kerültek szóba.

Itt írjuk meg, hogy a Matin értesülése szerint komoly tárgyalások folynak a négyhatalmi konferenciát előkészítő San-Remo-i találkozással kapcsolatban. Mussolini egyelőre szeretné az értekezletet nem hivatalos szinten feltüntetni, azonban a francia sajtó tisztában van azzal, hogy San-Remoban komoly problémák megvitatásáról lesz szó. A párisi lapok, valamint politikai körök idegeskedve fogadták a San-Remo-i összejeveleket híret.

Londoni jelentések szerint a szerdai minisztertanácson elhangzott és a leszerelési konferenciára vonatkozó felszólalások miatt híre jár annak, hogy az angol leszerelési tervet körül ellentétek merültek fel. A minisztertanácson résztvevő kormánytagok az éjszaka folyamán rendkívüli tanácskozásra ültek össze, amelyről mindeddig nem szivár-

Politikai amnesztia készül Németországban

Itt írjuk meg, hogy dr. Frank német birodalmi igazságügyi biztos, egy jogászgyűlésen nagyobb beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a nemzeti-szocialista kormány nagylelkűséget tanusít majd volt politikai ellenfeleivel szemben. A november 12-iki szavazás bebizonyította, — ugymond — hogy a német nép teljesen elfordult a marxizmustól. Dr. Frank kilátásba helyezte, hogy általános, nagy kegyelmi lépés várható.

A jövő feladatairól szólva, kijelentette, hogy elsősorban általános, széleskörű birodalmi reform áll a jövő tervek homlokterében. Szükséges, hogy a jövőben ne a német állampolgárság fogalmára vessék a fősúlyt, hanem a néphez és a fajhoz való tartozásra. A német jogászok antiszemiták és a jövőben is azok maradnak. Zsidó nem lehet többé bíró.

Azt hangoztatta Frank, hogy a jogászok

gott ki semmi pozitívum, azonban kormánykörökben úgy tudják, hogy

a kormány magatartásában mától kezdve nagy fordulat történt

és Anglia ennek következtében visszatér az eredeti Macdonald-féle leszerelési tervhez. A Times szerint angol politikai körök megegyeznek abban, hogy a leszerelési tárgyalásokat minden körülmények között folytatni kell. Sir John Simon is hasonló véleményen van. Az angol külügyminiszter lemondását egyébként hivatalosan cáfolják.

A Havas-iroda jelentése szerint Beck lengyel külügyminiszter tervét eredetileg Pilsudszky marsall dolgozta ki. A marsall tartotta kezében az utóbbi időben a lengyel külpolitika irányítását és mindenképpen biztosítani akarta Lengyelország nyugati határait, mint ahogyan a keleti határokat a szovjet—lengyel egyezményvel biztosította. A vasárnapi népszavazás — mondja a jelentés — megfelelő tekintélyt és erőt szerzett Hitler-nek, akivel megkezdhetők tehát a tárgyalások. Először gazdasági jellegű egyezményeket kötnek, majd sor kerül a megemlékezési szerződésre.

Nyugtalanító külpolitikai okok

A Temps szerint nyomós politikai okok készítették Németországot arra, hogy közeledést kezdjen Lengyelország felé. Lehetséges azonban, hogy a most megindult tárgyalások nehéz helyzetbe hozzák a nemzeti-szocialistapártot, amelynek programjában első helyen szerepelt a keleti határok revíziójának, valamint a danzigi korridor rendezésének kérdése.

De külpolitikai okok készítették Hitlert a meg-
egyezésre.

Egyrészt nyugtalanította a lengyel-szovjet szerződés, másrészt Lengyelország és a kisantant szoros baráti kapcsolata, de számolnia kellett az alakulóban levő Balkán-blokkal is és végül arra a megállapodásra jutott, hogy sietve kell cselekednie, ha el akarja kerülni Németország elszigetelését. Közrejátsoztak még azok a befolyásos politikai tényezők, amelyek azt akarják, hogy Németország a Balti-államok felé terjeszkedjen, míg Lengyelország figyelmét Ukrajna felé forduljon.

Az angol lapok nagy cikkekben foglalkoznak a német—lengyel tárgyalásokkal és megállapítják, hogy ez nagy fontossággal bír Európa békéjére.

Az egyik lapban Emil Bauer felhívja Paul Boncour külügyminisztert, hívja össze Párisba mindazokat az államokat, amelyekkel katonai szerződést kötött. Leszögezi, hogy Hitler szíjjel akarja Franciaországot választani szövetségeseitől és a párisi értekezletnek kell megadni erre a méltó választ.

a zsidókkal szemben értették mindazt, amit el akartak érni. Beszéde végén rámutatott arra, hogy megszűnik a jövőben Németországban az a különbségtétel, amely eddig erkölcs és jog között fennállott.

Ami nem erkölcsös, az nem is lehet jogos.

Hivatalos közlés szerint négy rohamosztagos ellen bünvádi eljárást folytattak le, mert még a tavasszal Nürnbergben és a szomszédos városokban

felkeresték a gazdag zsidókat és többik 40—300 márkáig terjedő összegeket zsaroltak ki.

A rohamosztagosokat előbb koncentrációs táborba küldték és most folytatták le velük szemben a tárgyalást, amelynek során

a rohamosztagosokat 4 hónaptól egy évig terjedő börtönbüntetéssel sújtották.

Teljes erővel indult meg a választási agitáció

Megszűnik a turisztikai hivatal — Zelea Codreanu manifestuma — Reformok az igazságszolgáltatás menetében —

Bratianu pénzügyminiszter nagyfontosságú kijelentése

Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt Radu Irimescu aviatikai és Negura földművelésügyi miniszterek a király kezébe letették az esküt. Az aktusnál Duca is jelen volt.

Ma délelőtt minisztertanács volt, amelyen Imbroane lelkészt a kultusztárca államtitkárává nevezték ki. Elhatározta a minisztertanács, hogy a Tilea alminiszter által létesített turisztikai hivatalt megszünteti s az ide beosztottakat régi beosztásukba helyezik vissza. A turisztikai hivatal a miniszterelnökség mellett működött és célja volt az idegenforgalom felélesztése.

A választási előkészületek lassankint megindulnak. Bujor a Vaida-kormány alatt kegyelemmel szabadon engedett, több éven keresztül bebörtönzött munkásvezér, felhívást intézett a romániai munkáspártokhoz, amelyben felszólítja a proletáriátust, hogy a választások során ne küzdjenek egymás ellen, hanem egymás oldalán induljanak a választási küzdelembe. A nemzeti-parasztpárt ma manifestumot hoz nyilvánosságra. Ebben a manifestumban megindokolják a kormány bukását és programot adnak a jövőre nézve. — Avescescu, Iorga és Gr. Filipescu között tárgyalások folynak, amelyeknek célja egy választási kartell létrehozása. — Zelea Codreanu pedig manifestumot adott ki, amellyel feloldja a vasgárda tagjait az alól a tilalom alól, amely szerint nem volt szabad támadásokra reflektálniok.

Ezentud a vasgárda minden erőszakra erőszakkal válaszol.

Nagyszabású reformok az igazságszolgáltatásban

Victor Antonescu igazságügyminiszter ma délelőtt fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt az igazságszolgáltatás menetében beálló nagyszabású reformokról nyilatkozott. Kijelentette, hogy mindenekelőtt rendet kíván a jogszolgáltatás folyamatában és megállapítani kívánja, mik az okai annak, hogy a peres ügyek hosszú ideig elhúzódnak, amivel meggátolják az igazságszolgáltatás nyugodt lebonyolítását.

Az anarchisztikus mozgalmakkal szemben erélyes intézkedések foganatosítását jelentette be.

Ugyancsak szankciókat alkalmaz azokkal szemben is, akik a kormány erre vonatkozó erélyes intézkedéseit nem teljesítik. A bírói kar presztízisének megvédése és emelése érdekében intézkedéseket ad ki és hasonlóképpen folytatni fogja a törvény egységesítés már megkezdett munkáját.

A Monitorul Oficial pénteki száma már

Megegyezés

Roosevelt és Litvinov között

Washingtonból jelentik: Roosevelt és Litvinov között megegyezés készült az adósságok kérdésében. Mindkét fél engedményeket tett, úgy, hogy huszonnégy órán belül megállapodás várható. Ha nem jön holnap létre a megállapodás, úgy a tárgyalásokat Warm Springben folytatják, ahova az elnök holnap utazik. A Szovjet elismerése csak az adósság-probléma rendezése után történhet meg.

A késő esti órákban jelentik, hogy Roosevelt elnök és Litvinov között létrejött a megegyezés. Sikertült megállapodniok az összes függő kérdésekben és az erről szóló kommuniké a közeli órákban várható. A két ország delegátusai egyezménytervezetet dolgoztak ki.

közli a parlament feloszlását és ugyancsak ekkor jelenik meg az új választások kiírásáról szóló kormányintézkedés is.

Az ipar- és kereskedelmi miniszternél ma megjelent a kereskedelmi és iparkamaraik szövetségének egy küldöttsége, aki előtt az ipar és kereskedelem több fontos problémáját vetették fel és többek között a kontingentálás ügyében kértek intézkedéseket. Hasonlóképpen a kiviteli panaszokat is előtárták és mindkét sérelem ügyében

meg is ígérte az alminiszter, hogy módosító intézkedéseket foganatosít.

Az Adeverul szerint Maniu vasárnap Bucurestibe érkezik, ahová állítólag maga Vaida hívta volna. A lap szerint Maniu mégis hajlandónak mutatkozik a pártelnökség elvállalására.

Duca ma udvariassági látogatást tett Vaida-Voevod Sándornál, mint a nemzeti-

Meghalt Páris kalandos életű rendőrfőnöke

Lepine leghíresebb ütközete a betörővilággal: Fort Chabrol ostroma. — A szajnaparti metropolis legbátrabb rendőrfőnöke élete utolsó éveiben memoárjain dolgozott

Párisból jelentik: Tegnap temették el a párisi nép óriási részvétele mellett Lepine rendőrprefektust, a francia főváros utolsó ötven évének legnépszerűbb rendőrfőnökét. Lepinevel Páris legismertebb és legromantikusabb rendőrfőnöke szállott sírba. Még olyan derék és populáris utódok, mint a mostani prefektus, Chiappe, sem léphetnek nyomába. Lepine ugyanis abban a korban volt Páris rendőrségének korlátlan ura, amelybe beleesett a századvég és az új század két első nagyon is mozgalmas évtizede.

Lepine állandó harcot vívott a jól felszerelt alvilági banditákkal.

Ez a korszak volt a betörőromantika érája, a melyben a szervezett betörőbandák francia földön első ízben vették fel a harcot a modern technika minden vívmányával felszerelve a rendőrség ellen.

Lepine a provincből került Párisba. Retenthetetlen bátorságának híre előzte meg. A szajnaparti metropolisban aztán rövidesen alkalmat nyílott bizonyítani, hogy semmiben sem marad bátorság és vakmerőség dolgában hírneve mögött. Elődeivel szemben Lepine nem elégedett meg azzal, hogy szobájából telefonon vezesse az alvilág ellen az ütközeteket. Suiyt helyezett rá, hogy minden fontosabb és főleg minden veszedelmesebb esetben

a helyszínen legyen s élete kockázatásával személyesen vezesse rendőreit.

Különösen a szociálista munkásság és rendőrcsapatok közti véres összeütközések idején kellett sokszor életét kockáztatni a golyózáporban és a közáporban. Lassacskán legendás hírek keltek szárnyra róla. Azt beszélték róla, hogy sebezhetetlen és hogy páncélinget hord. Egyik sem volt igaz. Lepine az alvilággal vívott harcban több ízben megsebesült.

Leghíresebb esete a Fort Chabrol-ügy volt. Páris egyik modernül felfegyverkezett betörőbandája a rendőrség elől elmenekült Páris környékének egyik elrugott erősségébe, itt elbarrikádozta magát s mint egy várból lőtte az ostromló rendőrlégénységet. Fort Chabrolt formálisan körül kellett zárni és megostromolni.

Az ostrom számos rendőreltet követelt áldozatul.

parasztpárt elnökénél. Délután pedig Avescescu marsallt látogatta meg. A napokban valamennyi pártvezért meglátogatta a kormányelnök.

Angheliescu, a Banca Nationala kormányzója, egy havi betegszabadságra ment. Helyettese Oscar Chiriacescu alkormányzó lesz. Dinu Bratianu meglátogatta a Nemzeti Bankot és az igazgatóság előtt megalázkodását fejezte ki azért a munkáért, amelyet a Nemzeti Bank Angheliescu vezetésével teljesített, oly nehéz időkben. Kijelentette, hogy meggyőződése, hogy az igazgatóság őt is teljes erejéből támogatja majd az ország érdekeit szolgáló munkájában.

A hitelélet ujjaszületése

Fontos nyilatkozatot tett ma Dinu Bratianu pénzügyminiszter, a pénzügyminisztérium átvétele alkalmából, az előtte beszélő Costachescu volt pénzügyminiszteri államtitkár felszólalásával szemben:

— Nem vagyok azon a véleményen, mint Costachescu ur, hogy az állam csupán bevételeiből tarthatja fenn magát. Semmiképpen sem látom a mai gazdasági krízis megoldását a hitelélet ujjaszületése és a kapitalista rezsim teljes visszaállítása nélkül.

A pénzügyminiszter kijelentése az ország gazdasági világában reményt keltett, abban az irányban, hogy a jövőben komoly lépések történnek a konszolidálódás érdekében

Lepine személyesen vezette a rohamokat. Végül is Fort Chabrolt dinamittal furták alá s mindenestől a levegőbe röpitették.

Lepine azonban nemcsak mint rendőrpáncsnok, hanem mint kriminalista is elsőrangú volt. Azóta sem volt Párisnak olyan prefektusa, aki úgy ismerte volna a párisi alvilág sokszáz betörőbarlangját és spelunkáját, mint ő, aki hosszú éjszakák százait töltötte el azzal, hogy maga is betörőnek öltözve, inkognitóban járta végig az alvilág gyűjtő- és buvóhelyeit. Lepinenek oroszlánrésze volt sok híres bűnügy felderítésében.

Élete utolsó éveit a város forgatagától visszavonulva, teljes nyugalomban töltötte és csak memoárjainak szerkesztésével foglalkozott.

Háromnegyed millió per a CFR volt aradi vasuti szövetkezetének ügyében

Több mint háromnegyed millió lejes polgári pert tárgyalt ma az aradi törvényszék harmadik szekciója. A CFR a volt vasuti szövetkezet ügyében beperelte a szövetkezet volt vezetőit, kiket a „Consum CFR” 776.917 lejes deficitjéért tett felelőssé. A beszerzési szövetkezet még 1922-ben alakult és körülbelül két évig működött. Két év múlva feloszlott és több mint háromnegyed millió lejes veszteség maradt. Miután a „Consum CFR”-t a vasut finanszírozta, a CFR a szövetkezet igazgatósági tagjai, névszerint: Dima Emil vasutigazgató, Ispravnic György vasutigazgató, Sterdian Flórián bokszei állomásfőnök, Bakonyi Kálmán egyetemi tanár, Weil József nyugalmazott főfelügyelő, Rimbas Romul mérnök, Bogdan Aurél nyugalmazott tisztviselő, Halic György alfőnök, Ciocan Péter és Érczy Oszkár nyugdíjas CFR-tisztviselők ellen indított pert s a deficit fedezését követelte.

Az aradi törvényszék harmadik szekciója mára tüzte ki a per tárgyalását. A mai tárgyaláson megállapítást nyert, hogy az egyik alperes: Bogdan Aurél közben elhunyt, mire a bíróság elrendelte Bogdan örökösének megállapítását és a per azok ellen folyik tovább. A tárgyalást január első felében tartják meg.

Meggyilkolta édesanyját

Zemplén Géza budapesti egyetemi tanár tizenöt éves fia

Az elvetemült fiu fejszével verte szét édesanyja fejét. — A gyilkos fiu eltűnik a magyar fővárosból. — „Ma reggel az anyámat fejszével agyonütöttem. Dénes.”

Budapestről jelentik: Megdöbbenő és részleteiben borzalmas gyilkosság foglalkoztatja a budapesti rendőrséget. A gyilkosság nyomára dr. Greguss ismert budapesti ügyvéd vezette a főkapitányságot, ugyanis az ügyvéd ma délután megjelent a budapesti főkapitányságon és jelentette, hogy Zemplén Géza egyetemi tanár lakásán megdöbbenő tartalmu levelet találtak. A levelet az egyetemi tanár 15 esztendő Dénes nevű fia írta, aki az ablakon keresztül juttatta azt el édesapjához. A levélben mindössze ennyi állott:

„Ma reggel az anyámat fejszével agyonütöttem. Dénes.”

A rendőrség két detektivet küldött azonnal a Muskotály-ucca 14. számú házba, ahol Zemplén egyetemi tanár elvált felesége lakott. Az asszony évek óta különváltan élt férjétől, akitől tartásdíjat élvezett, úgy ő mint Dénes nevű fia számára.

A detektívek zárva találták a professzorné házat és miután hosszú dörömbölésre sem nyitott senki ajtót, behatoltak a lakásba, ahol

a hálószobában hatalmas vértócsa közepén feküdt Zemplén Gézáné, holtan.

A szerencsétlen asszony fejét fejszével összevissza darabolták. A fejsze ott feküdt a holttest mellett a földön. A helyszínen csakhamar rendőri bizottság jelent meg dr. Greguss ügyvéd kíséretében. Az ügyvéd elmondotta, hogy a meggyilkolt Heinrich Johanna 1919-ben vált el férjétől, aki tartásdíjat fizetett neki. Az asszony ebből élt Dénes nevű fiával együtt, akit a törvény neki ítél. A fiu a mezőtúri gimnázium ötödik osztályába jár s a gimnáziumból három nappal ezelőtt eltűnt. A fiu tegnap váratlanul megjelent édesanyjánál és a szomszédok elbeszélése szerint este heves jelenetek játszódtak le Zemplén Dénes és édesanyja között. Az éjszakát Dénes édesanyja házában töltötte, amire a rendőrség abból következtet, hogy a másik szobában megvetett ágyat találtak. A bevezetett vizsgálat szerint

a gyilkosság az éjszaka folyamán történt.

A fiu, miután a konyhából előhozott fejszével agyonütötte édesanyját, az ablakon keresztül megszökött. A rendőrség erélyesen nyomoz az eltűnt fiu után.

A tizenöt éves Zemplén Dénes Zemplén Géza műegyetemi tanár harmadik gyermeke, egy nővére van, aki egy kalocsai kolostorban apáca és egy fivére, aki a Ludovika Akadémia tanulója. Dénes anyjánál lakott, azonban édesanyja a gyenge jellemű fiuval nem bírt és

Majláth Gusztáv gróf a névelemzésről

a gyulafehérvári egyházmegye közgyűlésén

Kolozsvárról jelentik: Ma megkezdődött a gyulafehérvári egyházmegyei tanács közgyűlése, amelyen az elnöklő gróf Majláth Gusztáv bejelentette, hogy a közeljövőben Rómába utazik, hogy erősítő áldást nyerjen és talán utoljára beszámoljon egyházmegyéje ügyeiről. Majd ezeket mondotta:

— A minden oldalról ránkháruló veszedelmek sem ingathatnak meg hitemben, hogy az eltűrt szenvedések még javunkra válnak. Fájdalommal látom hűveim szenvedését, hogy ősi jogainkat nem gyakorolhatjuk, véreink nem járhatnak iskoláikba és az áldatlan névelemzés még mindig nem lánt meg.

kártyaadósságai, valamint kisebb összegek el tulajdonítása miatt gyermekbiróság elé vitte. A bíróság előtt az elvetemült fiunak

sikerült édesanyja erkölcsiségét olyan megvilágításba helyezni, hogy a bíróság elvette a gyermeket anyjától és az apjához utalta.

további nevelése végett. Zemplén professzor ekkor a gyermeket a mezőtúri gimnáziumba adta. Zemplén Dénes néhány nappal ezelőtt levélben 20 pengőt kért édesapjától s ezt az összeget használta fel, hogy Budapestre jöjjen. Megérkezése után nyomban felkereste édesanyját, akivel sulyosan összeveszett. Látogatók jártak náluk, akik azt vallották, hogy igen éles szóváltás hangzott el Zemplén Dénes és édesanyja között az esti órákban. A rendőrség és a nyomozó hatóságok meggyőződése az, hogy a fiatalok bűnöző, aki a gyermekbirósági eset óta halálosan gyűlölte édesanyját, előre megfontolt szándékkal követte el tettét.

A rendőri nyomozás a délutáni órákban megállapította, hogy a fiu mindenét összepakolta ugyan, de semmit sem vitt magával. A tanuk szerint édesanyja még tegnap délután mondotta neki, hogy vigyen el minél többet. Később veszekedés zaját hallották a szomszédok. Az anya azt mondta fiának, menjen el, de Zempléni Dénes nem távozott el, hanem ottmaradt éjszakára. Az éjszaka folyamán azután meggyilkolta anyját.

A holttesten borzalmas roncsolásokat konstataáltak, több helyen öt ujjnyi nagyságú lyukak vannak a koponyán.

A reggeli órákban Zempléni Dénes felkereste mostohaanyját. Miután apját nem találta otthon, neki mondotta el, hogy az éjszaka folyamán meggyilkolta édesanyját. A mostohaanya nem hitte el, hazudozónak ismerte a fiut, aki sokszor mondott képtelenségeket és ezért nem vette komolyan az egész történetet. Később azonban kiderült, hogy Zempléni Dénes ezuttal a valót mondotta. A fiu ellen egyébként ma délután rádióközvést adtak ki.

Ha nem követ el öngyilkosságot — ami

Véres kardpárbaj Budapesten

Báró Inkey Péter sulyosan megsebesült

Budapestről jelentik: Báró Inkey Péter és Erdős László között néhány hónappal ezelőtt egy mulatóban történt összeszólalkozás miatt sulyos feltételű párbaj folyt le. A párbajt tegnap este kilenc órakor tartották meg a Ferenc József lovassági laktanya vivótermében és báró Inkey Péter sulyosan megsebesült.

Háromnegyed kilenckor jelentek meg a felek segédek kíséretében. Báró Inkey Péter megbízottai Mészáros Ervin és Jeney István huszár főhadnagy voltak. Erdős Lászlóé Rechnitz Viktor és Kun Gábor.

Kilenc órakor elhangzott Mészáros Ervin vezetésű vezényszava és a szemben álló felek egymásnak rontottak. Félnéhez kardokkal, csukló- és nyakkötéssel folyt le a párbaj.

CORSOI

Világszenzáció, külföld legnagyobb sikere.

A SZENT BÜN! (Bridge! Moral und Liebe!)

Grete Mosheim, Oscar Homolka, Camilla Horn, Hilde Hildebrand, J. Riemann, Rosa Valett.

Berlinben 40.000 látogató, 14 mozi vetítette egyszerre.

Szombat, vasárnapra jegyelővétel.

Az én talpam Okmatalp
Kevés pénzért soká tart

**PALMA
OKMA**

tartóstatp
nem árik át,
tartóssága
csodával határos

Ezt kórje!

szintén feltehető, — akkor reggelre feltétlenül kézrekerül.

A tragédiára nézve a rendőrség véleménye az, hogy a tizenöt éves fiut szüleinek feldult családi élete vitte borzalmas elhatározása felé. Anyja tizenöt éve el külön apjától, aki a műegyetemen a kémia professzora, anyja pedig egy villanszerelővel él együtt. Folyton veszekedtek a szomszédok szerint különben mindketten veszekedő természetűek voltak. Illetékes véleménye szerint Zempléni Dénes maximum tízevi fegyházat kaphat borzalmas tettéért, mert még nem töltötte be tizenötödik életévét.

A késő estj órákban jelentik, hogy a rendőri nyomozás érdekes adatok birtokába jutott. A nyomozás szerint reggel hét órakor, közvetlenül a gyilkosság elkövetése előtt rettenetes jelenet játszódott le anya és fia között és ez a jelenet indította a fiut tette elkövetésére.

Szombaton
nyílik meg

új helyiségében

MANEA

uridivat üzlete

a megyeházzal szemben,
ARAD, Bulev. Regina Maria 8.

Kalandos autbuszutazás Nagylakról Aradra

Tárgyalás az aradi törvényszéken

Különös gázolás ügyét tárgyalta ma az aradi törvényszék, amely elé vádlottként Engelhardt Géza nagylaki mérnök került. Ez év augusztusában történt, hogy a Nagylakról Aradra tartó autbusz soffitje megsérült. Az autbuszon lévőek kérésére Engelhardt átvette a kocsit vezetését. Utközben két kerékpárossal találkozott, egy férfivel és egy nővel. A mérnök túlkölt, mire a kerékpárosok letértek és az autbusz az út közepén haladt tovább. Engelhardt egyszerre női sikolyra lett figyelmes. Hátranézett és megdöbbenéssel konstata, hogy a kerékpárosnő: Tóth Mária az autbuszajtó kilincsére akadt és a kocsit menetközben magával hurcolta a nő. Tóth Mária súlyos sérüléseket szenvedett és feljelentésére az aradi ügyészség súlyos testi sértés címén indított büntető eljárást a mérnök ellen.

Az ügyben ma tartott főtárgyalást az aradi törvényszék. A bíróság előtt a mérnök kijelentette, hogy gázolás nem történt, mert ha az autbusz gázolta volna el Tóth Mária, úgy a kocsit sárhányója, vagy felhágója kapta volna el az asszonyt. A törvényszék ítéletében felmentette a mérnököt.

Színház—Művészet—Irodalom

Fischer Annie hangversenye
nagy érdeklődést vált ki Arad zenet
köreiből

Zürich hagyományos Liszt-kultusza is felhívta Fischer Annie hatalmas sikerére. Liszt életrajzírói egybehangzóan kimutatják, hogy Liszt Ferenc és Wagner Richard Zürichben folytatták hatalmas küzdelmüket a jövő zenéjéért. Még ebből az időből ered a zürichi kifinomodott Liszt-kultusza. Fischer Annie, mint a legjobb Liszt-játékos, meghívást kapott Zürichbe és hangversenyéről az összes lapok a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkoztak. A Neue Züricher Zeitung ezeket írja Fischer Annie fellépéséről:

„Csodálatraméltó, amit Fischer Annie a zongorán produkál. Eltekintve attól, hogy olyan nehéz műsorról lépett a közönség elé, ami minden művész büszkeségére válhat, úgy technikai, mint muzikalitás szempontjából, meg kell hajtani Fischer Annie előtt az elismerés zászlóját.“

A november huszoneketedik aradi hangversenyre már nagyban folyik a jegyelvétel. Olyan kulturális élményben lesz része Arad közönségének, amelynek az idei hangversenyszomban nem igen lesz párja. Jegyek Sándor könyvkereskedésében 100 lejtől lefelé kaphatók.

* **Heti műsor.** Péntek este fél 9 órakor: Kék lámpás (operettújdonosság, B. bérlet). Szombat este 9 órakor: Kék lámpás (operettújdonosság, C. bérlet). Vasárnap délután 4 órakor és este 9 órakor: Kék lámpás (operettújdonosság, A. bérlet).

* A Kék lámpás operett ma, holnap és holnapután szerepel műsorban. Vasárnap délután 4 órakor is ez a műsordarab.

* A Pénz nem minden az első prózapremier! A társulat a jövő héten mutatja be első vígjátékát, amelynek címe: a „Pénz nem minden“. A szerzője a magyar színpadok legragyogóbb márkája: Bus Fekete László.

* **Hétlőn:** „Timosa, a cár katonája“ a műsordarab, ez a briliáns színmű, amely tavaly háromszázszor ment Budapesten a Bethlen-téri Színház színpadán.

Színháznyitás, 1933-ban

»A kék lámpás« aradi bemutatója

Régi színházi est? Nem! Új este, új arckok, új közönség: megható, ahogy a magyar közönség szívére vette a színház körüli felbuzdulást, ahogy megérezte, olyan időköt élünk, amikor tettekkel és áldozatokkal kell segítségére sietni a színi kultúrának akkor is, ha 1933-ban a színijáték, természetesen, nem lehet már azon a nívón, amin egykor tündökölt. Zsufolt páholyok, zsufolt földszint, lelkes karzat: kell-e más ehhez az új, friss hitet keltező induláshoz, amely felelősség érzetében és igazgatóiában a fiatal Szendrey Mihályt vallja erre a szezonra hivatalos mesterének. A hit, amely a közönséget fűtötte, átsapott a színpadra, bele futott a színpadon szereplő hölgyek és urak vérkeringésébe és egészben véve, a „Kék lámpás“ című operett bemutatóján olyan atmoszférát teremtett, amelynek megtartása és ápolása most már egyedül és kizárólag a színészek dolga: mert a közönség ugylátszik, teli jóindulattal, tapsoló kedvvel és néhol elnézéssel: megtette a kötelességét.

A „Kék lámpás“ témájáról legfeljebb annyit ismerhetünk el, hogy ügyesen keveri meg több régebbi operett témavegyületét. Vegyük egy egész kevés Sybillt rázzuk fel egy kis Alexandrával, az egészet oldjuk fel a Viktoria huszáros zamatában és rögtön felcsillan belőle a „Kék lámpás“. Muzsikája a melódiákkal gazdagon megáldott Brodszky Miklósé, nyomban megállapíthatjuk, hogy inkább a zene tartja a szöveget, mint a szöveg a zenét.

Mindkettőt azonban — elvitáztatlanul — műsorban fogja tartani az előadás, amit a premier egy-két zökkenőjétől eltekintve, amely a további előadások során elővadás — igazi teljesítménynek mondhatunk. Az új akvizíciók között első helyen Somlay Juliát tartjuk nagyon szerencsésnek. Áradó temperamentum, szubretti figura, táncostalentum, néhol egészen a groteszkusig lendül, de ebben sem túloz és ami különösen rokonszenves: egész játékán valami uralom, nagyon finom fegyverem vonul végig, amely vidéki színpadon — ahol rendszerint elsősorban nem az első sor, hanem a karzat kedvét keresik, — nagyon ritka. Minden táncszámát megismételtették a fiatal Szendreyvel együtt és bizonyos, hogy az est kezdetén kissé nehezen melegedő aradi közönség Somlay Julia belépőjénél olvadt fel. Az új hölgyek közül Timár Ilia, a primadonna hasonlóan kellemes meglepetés. Vannak színészek, akik belépnek a színpadra, egyebet se

tettek, csak beléptek, s már eldől rólok, hogy színészek-e vagy nem. Ez a típus Timár Ilia. Minden legkisebb mozdulatában rutin buzog, tánca diszkrét, megjelenése rokonszenves és ami végeredményben legfontosabb a primadonnánál: olyan iskolázott, kulturált, szépen csengő hangja van, amelyben nem egyedül a tudás csillog, hanem amúhoz a szív melege és a játék öntudata ad szárnyalást. Különösen bécsi waltzer-jelenete és a Sonja-kuplé hatott tapsviharba fulladó módon. Tunyogh Péter, az új bonviván, nem versenyezhet Timár Ilival a rutin terén. Ifju, kellemes, elegáns megjelenésű, hangja is van annyi, amennyi az ugynevezett mai modern bonvivánnak a tangó-áriáig terjedő területen szükséges. Legfőbb ereje lefegyverző fiatalosága, amely a színpadot férfias tavasszal tölti meg. A goston Baba, akit régebről ismerünk, teljes illuzióval játszotta a nagyhercegnő nagyon hálás és primadonnai allűrökre beállított szerepét. Orosz dalát meg kellett ismételnie éppen úgy, ahogy Szabó Gyulával a közönség megismételtette a maga betétjét. Ifju Szendrey Mihály groteszk humora és elvitáztatlan táncakciója mindig érdekli az aradi közönséget. Az előadás sikeréhez nagyban járultak hozzá Dálnoky Dudus ügyes táncával, Kun Dezső meglepő maszkjával, idősebb Szendrey Mihály párszavas prózai szerepével és a többiek: Kozma Hugó, Bárony, Odry, Hegyesi Magda, az ügyes Németh Nelly és a fiatal kórus általában.

Felhő Ervin nem nekiduló szerepben is jót adott. Erdeme azonban a rendezés, különösen a második felvonás színpadi beállításai. Nem ártana az előadást valamivel tempósabbá, gyorsabb lefolyásúvá fokozni. Kisebb hibák, mint amilyen a katonatisztek merev ülése Timár Ilia belépője alatt, a világítási effektusok gyakori változtatása azzal, hogy a színpad hol rendszertelenül sötét, hol rendszertelenül világos, ugyanis elsimulnak a következő előadások során.

A közönség mindvégig lelkesen, jóindulattal és szeretettel tapsolt. A felvonásvégeken nemcsak a színészeket ünnepelte, hanem az est ambiciózus és lendületes karmesterét, a kitűnő Csányi Mátyást is, akiknek egy betétje Timár Ilia előadásában különösen sikert aratott. Általában: a szezon nagyszerűen indult, a zsufolt ház a színpártoló-bizottság ábrázott munkájának eredményeképpen könyvelhető el s most csak arra kérjük a színházat: vigyázzon erre a régóta nélkülözött közönség-jóindulatra, konzerválja magának ezt az egész szezonra s akkor talán bizni merünk az aradi magyar színészet újjáéledő jövőjében.

Fekete Tivadar.

Pilisiné kozmetika

Verbos-ház (Minorita-templommal szemben.) — Mindenféle szépséghibák szakszerű eltüntetése.

Nagy érdeklődés a november 29-iki bucuresti-i társasutazás iránt

A résztvételi díj Aradtól Bucuresti-ig és vissza, másodosztályon 930 lej

A november 29-iki, rendkívül előnyös bucuresti-i társasutazás iránt felfokozott érdeklődés nyilvánul meg a közönség körében. Az érdeklődés érhető, amennyiben a rendezőség a résztvételi díjat olyan minimális összegben állapította, hogy valóban mindenki részt vehet a társasutazáson, amelyet a temesvári Központi Bank menetjegyirodája rendez.

A különvonat, amely november 29-én indul, aznap este érkezik Bucurestibe, vissza pedig december 2-ikán este indul és Aradra december 3-ikán reggel érkezik. Így tehát az utasok Bucurestiben teljes három napot tölthetnek.

A résztvételi díj Aradról Temesvárig, Temesvárról Bucuresti-ig és vissza, másodosztályon, számozott ülésű, külön gyorsvonaton, mindössze 930 lej.

A rendezőség szem előtt tartotta azt is, hogy a társasutazás résztvevői olcsó ellátásban részesüljenek a fővárosban. Az utazás fent: utiköltséggel és a három napos ellátással, vendéglői étkezéssel, szállodával, valamint az autóköltséggel, amely az utast a vasútról és a vasúthoz szállítja, együtt összesen 1579 lej. Amennyiben 15 jelentkező lesz, Bucurestiben autókart indítanak a főváros megtekintésére, ez a körutazás közel két és fél órát tartana és összesen 60 lejbe kerül. Egyébként közli az utazás rendezősége, hogy a különvonat csak kétszáz utas jelentkezése esetén indul. Ha csupán száz jelentkező lenne, akkor a fenti árak és feltételek mellett, menetrendszerű, III. osztályú gyorsvonaton, de számozott üléshelyekkel indul a társasutazás.

A kedvezményes társasutazásra Aradon az Aradi Közlöny és az Erdélyi Hírlap kiadóhivatalaiban lehet jelentkezni.

MA MÉG MI HIRDETJÜK — HOLNAPRA AZ EGÉSZ VÁROS:

SZEVERIN KAPITÁNY

A szabadság és szerelem hatalmas éposza, filmen még nem látott grandiózus hegyi jeleneteivel élménye lesz minden szépért lelkesedő embernek.

Bemutatója ma, PENTEKEN a CENTRAL-mozgóban

Groza dr. prefektus: „A tiszta munka barátja vagyok!”

Aradmegye új prefektusa nyilatkozott az Aradi Közlönynek az aktuális kérdésekről és programjának főbb szempontjairól. — „Barátja vagyok a népkisebbségnek.” — Tiszta választást ígér a prefektus

Radikális reformok előtt áll Aradmegye közegészségügye és közlekedési uthalózata

Dr. Groza János, Aradmegye új prefektusa csütörtökön déli két órakor Bucurestiből Aradra érkezett. Az új prefektust a megyei közigazgatás részéről Ciuca dr. alispán várta a párt bizalmi embereivel együtt az állomáson, ahonnan Groza dr. egyenesen Marcus Mihály dr. liberális megyei tagozati pártelnök lakására hajtatott, ahol ebédre volt hivatalos. A kora délutáni órák megbeszélésekkel teltek el az új prefektus és a párt megyei organizációjának vezetősége között, majd délután négy órakor Groza dr. prefektus, akít a belügyminiszterium delegált a megyei közigazgatás vezetésére, Marcus Mihály dr. megyei pártelnök és Vulpe József főtitkár kíséretében megjelent a vármegyeházán, ahol ebédre volt hivatalos. A lemondott prefektus bemutatta a megyei központi közigazgatás vezető-tisztviselőit és ténylegesen átadta a közigazgatási organizációt az új prefektus kezébe. A hivatalos átadás formalitásai a szokott ünnepélyes formák között pénteken délelőtt folynak le.

Groza János dr. a koraesti órákban fogadta az aradi napisajtó képviselőit, hogy a legaktuálisabb kérdésekről informálja az aradi közvéleményt. Szívélyes medorban, közvetlenséggel állotta az újságírók kérdészuhatagának javináját, amely természetesen a legaktuálisabb kérdések körül forgott: *milyen programmal érkezett, mi lesz a városi tanács sorsa, miképpen tervezi bizalmi feladatának ellátását Aradmegye közigazgatásának élén?*

— A tiszta munka barátja vagyok — jelentti ki nagyszerű és félreérthetetlen magyarsággal Groza dr. — és már most kijelentem, hogy

mint a sajtó barátja, bármikor szívesen veszem, ha felhívják figyelmemet a megyében mutatkozó szabálytalanságokra,

amelyeket az orvos gondosságával könyörtelenül irtok ki. Mint vidéki orvos, egészségügyi-
leg kívántam emelni a hatásköröm alá eső terület egészségügyi niveljét: *mint megyei prefektus, ugyanezt kívánom tenni az egész megyei közigazgatás területén...*

— Mi az álláspontja, prefektus ur, az aradmegyei népkisebbségek kérdésében?

— Barátja vagyok a kisebbségeknek. — hangzik azonnal a válasz. — de ezzel szemben én is kérem és elvárom a legteljesebb loyaltást. A népkisebbségek szabadon élhetik továbbra is

Kémkedésért kivégeztek

Jugoszláviában egy alezredest

Belgrádból jelentik: Micsics Lujo volt alezredest két szomszédos állam javára való kémkedésért és hazaárulásért halálra ítélték és ma felakasztották. Az alezredest, mielőtt a bitófa alá lépett volna, ezeket a szavakat mondotta:

— Éljen a király! Éljen a haza!

A király - Micsics alezredest kegyelmi kérvényét elutasította.

saját életüket az ország törvényes életkerek-
tein belül, mindenkit szívesen meghallgatok és
mindenkinek egyformán fogom elintézni ügyét
az igazságosság szellemében.

— A választások számára is a legtelje-
sebb szabadságot kívánom biztosítani — jelen-
tett ki a továbbiakban Aradmegye új prefek-
tusa.

Három jelenséget azonban semmilyen kö-
rülmények között sem fogok tűrni: 1. a
demagógiát, 2. a korona tekintélyének a
politikai küzdelmekbe való belekeverését
és 3. a szélsőséges mozgalmakat.

Ha ilyen szélsőséges mozgalmak nyomára jö-
vők, azokat könyörtelenül le fogom törni,
minden rendelkezésemre álló törvényes esz-
közzel.

— Milyen személyi változások lesznek a
megyei közigazgatási organizációban? — tet-
tük fel az újabb kérdést. — Hozott magával új
kinevezéseket?

— Azon leszek, hogy mindenki helyén ma-
radjon továbbra is — válaszolta Groza dr. —
és csupán azokat a személyi változásokat fog-

juk keresztülvinni, amelyeket a politikai szem-
pontok tesznek elkerülhetetlenül szükségessé.
Új kinevezéseket nem hoztam magammal és
éppígy

nem történt még döntés a városi tanács
feloszlattatása és az új interimbizottság
kinevezetésének kérdésében sem.

Műndezek felől Bucurestiben fognak dönteni.

— Ami programomat illeti, — fejezte be
nyilatkozatát a megyei prefektus — előre kell
bocsájtanom, hogy nem vagyok diplomata és a
legkézzelfoghatóbb programmal kívánok azon-
nal munkához fogni, amint a választásokon túl
leszünk. Ennek a programnak két sarkalatos
része van:

Aradmegye egészségügyének és Aradmegye
közlekedésügyének rendbehozatala.

Megyei közegészségügyi berendezésünk refor-
mot kíván és ugyancsak sok a tennivaló a me-
gyei utak minőségi feljavítása körül, mint aho-
gyan erről nekem, a vidéki orvosnak, számta-
lan esetben módom nyílt tanulságos megfigye-
léseket tenni. Az utjavításokra vonatkozólag a
megyei költségvetés komoly lehetőségeket ad
számomra és én azon leszek, hogy a megyei
főmérnök urral egyetértőleg mielőbb rendbe-
hozzam az utjainkat.

A megyei prefektus az esti órákban a me-
gyei párttagozat ismert vezetőegységét fog-
adta, akikkel hosszas bizalmas megbeszélése-
ket folytatott. A jelek szerint Groza János dr.
minden mellékszemponton és politikai gátláson
felülemelkedve, az orvos praktikus és célravezető
megértésével és lelkiismeretességével, ki-
vánja szolgálni nagy hatáskörének területein
belül a megye összalakosságának érdekeit.

(—ab.)

Rubinstein Erna világhírű hegedűművész nő különös szerelmi ügye egy egyetemi hallgatóval

Az Aradon is jól ismert magyar művész nő állítólag
megszökött és megesküdtött a huszonegy éves
ifjúnak. — A család nyilatkozik és cáfol

Budapestről jelentik: Igen érdekes és egy-
ben kalandos házasságról beszélnek a magyar
főváros művész-körében. Arról van szó, hogy
Rubinstein Erna, a világhírű magyar hegedű-
művész, akit az aradi közönség is jól ismer,
miután már két ízben volt alkalmunk az utóbbi
években művészi játékát hallani Aradon, Hágában
a legnagyobb titokban házasságot kötött
egy Strauss Sándor nevű 21 éves egyetemi
hallgatóval. A nagy érdeklődést és feltűnést
keltett hír szerint Rubinstein Erna, aki néhány
nap előtt hangversenykörútra indult Dániába,
tulajdonképpen megszökött a fiatal Strauss-
szal, mert a fiu szülei nem nézték jó szemmel
a házasságot s ezért kellett titokban meg-
esküdniök. A romantikus házassági regény hírével
kapcsolatban nyilatkozott Rubinstein Erna
Budapesten élő édesanyja, aki az alábbiakban
világította meg az esetet:

— Erna koncertezni ment Hágába és Rot-
terdammba, onnan tovább megy Severingbe,
hogy megismételje régebbi hangversenyét.
Egyedül utazott, holott azelőtt mindig vele
mentem — mondotta a művész nő édesanyja
— de a mai viszonyok között ezt a luxust nem
engedhettem meg magamnak. Ami az egyedül
való utazása miatt elindult pletykákat illeti,
először is ki kell jelentenem, hogy Erna nin-
csen már abban a korban, hogy meg kellene
öt szöktetni. Híresztelés az egész, ezt hangsü-
lyozom... Ami a Strauss urral való esetét illeti,

arról csak azt mondhatom, hogy Strauss
Sándor utána ment a leányomnak.

A fiatalember szülei viszont kijelentették,
hogy Rubinsteinéknak nem lehet semmi kifogá-
suk Strauss Sándor ellen, hiszen a Bristol-
részenyártárság főtisztviselője és fia dr.
Strauss Vilmosnak, a Bristol vezérigazgatójá-
nak. Más az eset Strauss Sándornál, akinek
szülői beleegyezésre van szüksége még fiatal-
kora miatt a házassághoz. A fiatalember sok-
kal korrektebb annál, semminthogy ilyen ka-
landos házasságra szánna el magát szülei
tudta nélkül. Tény az, hogy hosszabb idő
óta szeretik egymást Rubinstein Ernával.
Egyébként Hágából tovább utazik Strauss Sán-
dor Angliába tanulmányainak folytatása vé-
gett.

CENTRAL-MOZGO: Premier, LUIS TRENKER-
nek, „A fehér hegyek fia”
és „A császárvadász” (Berge in Flammen) c.
filmek kitérő alkotójának és egyszersmind fő-
szereplőjének legújabb világlágere: SZEVE-
RIN KAPITÁNY (Hívják a tüzek). Partnerci:
LUISE ULLRICH, akít a „Liebelei” c. filmből
már ismerünk és VÁRKONYI MIHÁLY.

SELECT-MOZGO: Premier, CSÁBITSON EL,
KÉREM! Zenés, énekes vig-
játék. Főszerepekben: LIANE HAID, GEORG
ALEXANDER, SZÓKE SZAKÁLL és ADELE
SANDROCK. Premierhelyárak: 8, 10, 15 és
emeleten 20 lej repitóbélyeggel együtt

HIREK

A cár ékszeréi

A külföldi utazók, akik Moszkvába kerülnek, néha sok utánjárás és kitünő összeköttetések igénybevétele után, meglátogathatják az állami bank pincéit, ahol a cár legendás értékű ékszereit őrzik.

Erős kíséret mellett vezetik le a bank pincébe az idegeneket, egy kivilágított helyiségbe. Itt vannak kiállítva a Romanov-család cári ékszerei. Értéküket hat milliárd frankra becsülik.

Ez a gyűjtemény egyedül áll az egész világon. Üveglap borítja egy hosszú asztalon.

Káprázatos gazdagság ötlük a szemlélő szemébe, aki az ezeregyéjszaka tündérmeséire gondol, amikor ezeket a fejékeket, ezeket a koronákat, ezeket a drágakövekkel kirakott jogarokat látja.

Van itt többek között egy egész teakészlet, tömör aranyból, remekbe készült fűzcsák és tányérok, falak és kannák. Az egész 30 kilogrammot nyom.

A cári ékszerek kalandos uton, sok viszontagság után kerültek ide. Amikor a német hadsereg 1914-ben átlépte az orosz határt, a cár, meg a családja sietve összegyűjtötte a koronaékszereket, bőröndbe csomagoltatta s katonai fedezet mellett Moszkvába küldette, hogy a Kreml földalatti helyiségében helyezték el.

A forradalom kitörése után a vörös hadsereg megbízottai gondosan átkutatták a Kremlt, de ügyet se vetettek arra a néhány poros, ütött-kopott bőröndre, amely ott hevert. Csak jóskára fedezték fel, a szovjetkormány nagy meglepetésére, mely azt hitte, hogy a cár a kincseit egy külföldi bankban helyezte el.

Hogy mi lesz a sorsa ezeknek a csodálatos ékszereknek, sokan úgy vélik, hogy a szovjet ezzel fogja majd kifizetni a háború előtti tartozásokat, melyekre Franciaország és Anglia még mindig igényt tart.

IDÓPROGNÓZIS. Változóan felhős, aránylag enyhe idő várható.

Utazás Henderson lemondása körül. Londonból jelentik: Henderson lemondása miatt, Simon és Eden pénteken Genfben utaznak, hogy rábírájék a leszerelési konferencia elnökét arra, hogy továbbra is vezesse az értekezletet. A külügyminiszter és az államtitkár rövid időre Párisban is kiszáll, hogy rábeszéljék a francia delegáció tagjait a Genfben való visszatérésre.

Elárverezik gróf Wenckheim Dénes palotáját. Budapestről jelentik: 1933. november 27-én, délelőtt 9 órakor árverés alá kerül a budapesti I-III. kerületi királyi járásbírósi hivatalos helyiségében 96.292 pengő kikiáltási árban az I. Kelenhegyi út 16/a és 20. szám alatt elfekvő házból álló ingatlan, végrehajtást szenvedő íél Wenckheim Dénes gróf

A kedvezményes adófizetés eredménye Aradon. Az adóbevételek fokozása céljából az új adótörvény 5 százalékos kedvezményt biztosított azoknak, akik adójukat minden negyed év első felében kifizetik. A harmadik évnegyedre szóló kedvezmény november 15-én járt le és az adózóknak tekintélyes része igyekezett eddig kibaszni a törvény által biztosított kedvezményt. Az aradi elsőkerületi adófelügyelőség a kedvezményes fizetés utolsó napján 1 millió százezer lej, november 14-én pedig 556 ezer lej adó folyt be. Az utolsó két hét alatt a napi adóbevétel átlag 500 ezer lejt ért el. A kedvezmény lejáta után a bevételek már jelentős csökkenést mutatnak. Ma például az elsőkerületi adófelügyelőségre csak 30 ezer lej adót fizettek be. A második kerületi adófelügyelőség átlagos bevétele az utóbbi napokban 350-400 ezer lej volt és a kedvezményt az adózóknak kb. 11-13 százaléka használta ki. Érdekes megemlíteni, hogy ott minden negyedévben ugyanazok fizetik ki adójukat előre, hogy a kedvezményt élvezhessék. A harmadik kerületi adófelügyelőségen az utóbbi napokban az adóbevételek átlag 300 ezer lejt tettek ki, de voltak olyan napok is, amikor a bevétel meghaladta a 400 ezer lejt.

Szabadlában a bőröndös valutacsempész. Budapestről jelentik: A budapesti törvényes Szemák-tanácsa perújítást rendelt el a bőröndös valutacsempészés vádlottjának, Szekulesz Józsefnek ügyében, akit egyszersmind szabadlábra is helyeztek.

Tűzharc rendőrök és banditák között. Bucurestiből jelentik: Franculescu rendőrbiztos ma hajnalban nagyobb rendőrsztaggal meglepte Brandaburát, a besszarábiai csendőrség kezéből megszabadult veszedelmes banditát, aki több gonosztevőből álló banda élén bukkant a főváros környékén. A meglepett banditák fegyvertűzzel fogadták a rendőröket, tűzharc fejlődött ki, amelynek során Brandabura megsebesült és így sikerült letartóztatni. A megszökött bűntársak után folyik a nyomozás.

Elsüllyedt egy tengerjáró gőzös. Londonból jelentik: Szerdán SOS jelzések érkeztek a tengeren levő Saxilly 3600 tonnás gőzöstől, amely Irland partjaitól 400 tengeri mérföldre nyugatra veszályba jutott. Mentőexpedíció indult a jelzett helyre, azonban egyelőre semmiféle eredményt nem értek el. Az utolsó jelentés szerint a hajó 27 tagu legénysége mentőcsónakba szállt.

Az aradi állami letétpénztár felhívása. Általános érdeklődést keltett az aradi letétpénztár működéséről szóló tegnapi cikkünk, amelynek kiegészítéseképpen még ezeket közöljük: Az aradi letétpénztárnak olyan nagy ki- és befizetési forgalma van, hogy a szabályok alapján naponta négymillió lej készpénz fölött jogosult rendelkezni. A többletet be kell szolgáltatnia a Nemzeti Bankhoz. Ellentétben más vidéki letétpénztárakkal, az aradnál semmiféle visszaélés nem fordult elő, már pedig ilyen nagy forgalom mellett könnyen történhetnek szabálytalanságok. A letétpénztár mellett működik a számvétség, amely az Aradi Közlöny után arra kéri a részvénytársaságokat és mindazokat a vállalatokat, cégeket, irodákat, amelyek összeköttetésben állnak a bíróságokkal, vagy a közgazdasági intézményekkel, hogy írásban jelentésük be nála azokat a személyeket, akik cégbejegyzés alapján a letétek átvételére jogosultak. Így biztosan elkerülhető bármilyen visszaélés. — Ez alkalommal közöljük, hogy a régi arisztokrata családból származó gróf Königsberg Fiedel aradi örökösének kijelentése szerint az eredetileg 4 millió aranykoronát kitevő hitbizomány jellegét előbb megszüntették az érdekeltek, akik között egyezség jött létre és ekkor 900 ezer aranykorona értékét engedték át az igénylőknek. Ebből 700 ezer aranykorona értékű záloglevél, 200 ezer pedig koronajáradék.

Kepler halálának évfordulója

Kepler János Kristóf, a modern csillagászat uttörője ezeltől 300 esztendővel halt meg Regensburgban, 59 éves korában, ez a nap tehát gyászévfordulót jelent a kultúra történetében... Kepler legendássá formált alakja Madách „Ember tragédiája”-ban mint a tudomány meg nem értett, koránál évszázadokkal előbb született, lángeszű apostola elevenedik meg és Madách költői alkotása révén nemcsak a tudomány történetében, de az irodalomban is örökké él... Newton Izsák nehézkedési törvénye, Copernicus freiburgi kanonok új megállapításai a nap központúsításáról az ókori Ptolemaios-féle földközponthoz viszonyított világfelfogással szemben, majd Galilei forradalmi felfedezése: „Eppur si muove!”, a melyért a nagy tudós üldözötéseket s majdnem máglyahalált is szenvedett, új tudományos perspektívákat nyitottak meg s Kepler ezek alapján folytatta tovább csillagászati kutatásait. Megvizsgálta és tudományos, matematikai módszerrel kiszámította a Földnek, s a többi bolygónak keringési pályáját és idejét. A modern csillagászati tudomány tehát minden asztrológiai megállapítást Kepler János Kristóf zsenijének és fáradozásainak köszönhet s a nagy tudós emléke megérdemli, hogy halálának évfordulóján a megemlékezés pálmáját hajtsuk meg Keplernek a tudomány templomában örökmécsesként világitó szelleme előtt... Páris Lajos.

A hadirokkantdíjak kifizetését pénteken reggel kezdi meg az aradi nyugdíjpénztár. Ez alkalommal is a rokkantak özvegyei és a legénységi állománybeliek vehetik fel díjaikat.

Drágul a szörme Neuländernél még olcsó

Arad, Fischer Ellz-palota. 3669

Sikkasztás vádjá alól felmentett postafőnök. Az aradi törvényszék második szekciója ma hirdetett ítéletet Tandrau Miklós volt szentannai postafőnök ügyében. Tandraut azzal vádolták, hogy 800 lej elszámolási differenciája volt azon idő alatt, amíg a szentannai posta ügyeit kezelte. A tárgyalás során a volt postafőnök beigazolta ártatlanságát és a bíróság ma kihirdetett ítéletben felmentette a hivatali sikkasztás vádjá alól.

Véres szerelmi tragédia. Bécsből jelentik: Feitinger Lipót bécsi lakos leutazott az osztrák fővárosból a burgenlandi Pecsényed községbe, Pausicz Paulina nevű menyasszonyához, aki édesanyja unszolására elhagyta. A fiatalember előbb szép szóval, majd fenyegetésekkel akarta rábírní menyasszonyát, hogy visszatérjen hozzá és mikor látta, hogy nem ér célt, előrántotta revolverét és hatszor rálőtt menyasszonyára, annak édesanyjára és hugára. Pausicz Paulina és édesanyja életveszélyes sérüléseket szenvedtek, a fiatalabbik leányrának azonban nem történt semmi baja. Feitinger Lipót letartóztatták s Bécsbe szállították, ahol a bíróság dönt arról, hogy statáriális törvényszék elé állítsák-e vagy sem.

Autókatasztrófa huszonnégy halottal. Kordobából jelentik: Egy társasautobusz, melyen szociálisták igyekeztek egy gyűlésre, Hueskar mellett felborult és a közeli folyóba zuhant. Huszonnégyen meghaltak, négyen megsebesültek.

A németeket eltanácsolták a Pen-klubból

A Pen-klub nemzetközi központja Londonban ülést tartott, amelyre meghívták Németország képviselőit is. A német Pen-klub tagjaival lefolytatott igen heves vita után a Pen-klub kimondta, hogy tekintettel arra, hogy Németországban az irodalmi élet olyan viszonyok között van, amelyek nem egyeztethetők össze a Pen-klub elveivel és szabályaival, a német Pen-klubnak módjában áll a nemzetközi szervezetből kiválni. Ez a határozat azt jelenti, hogy a németeket eltanácsolták az írók világszervezetéből.

Diáktüntetés Budapesten. Budapestről jelentik: A műegyetemi diák-szövetség tiltakozó gyűlést tartott ma a numerus clausus módosítása ellen és hangosan tüntettek amellett, hogy a régi arányu numerus clausust állítsák vissza. A diákság tüntető felvonulásra is készült, azonban a rendőrség idejekorán megakadályozta a felvonulást.

Öngyilkos földmives. Páiusan Ioan 32 éves páiusani földmives, tegnap kertjében egy gyümölcsfára felakasztotta magát. A kiérkezett orvosi bizottság kétségtelenül megállapította az öngyilkosságot, az ügyészség a temetési engedélyt megadta.

Egy idegbeteg ember rémtette. Kölnből jelentik: Urnesbach városában egy idegbeteg ember borzalmas cselekedetet követett el. Örülési rohamában megölte 38 éves feleségét és holttestét a szekrénybe akasztotta fel. Gyermekeinek azt mondta, hogy anyjuk felakasztotta magát. A rendőrség állapította meg a gyilkosságot. Az örülést egyelőre rabkórházba szállították.

Aradi rendőri hírek. Román Róbert aradi lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik behatoltak lakásának pincéjébe és onnan különféle holmit loptak el. Román Róbert kára meghaladja a 2500 lejt. — Major József Str. Mocioni lakos családja címén tett feljelentést két fiatalember ellen, akik 2000 lejt csaltak ki tőle. — Hesz Márton Str. Oncu 7. sz. alatti lakásába betörték és 2500 lejt értékű holmit loptak el. Az ügyekben az aradi rendőrség megindította az eljárást.

Eltávolítják Katona és Vörösmarty szobrát a pozsonyi színházból

A pozsonyi egyetem aulájában diákgyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy kéri fogják azt, hogy a pozsonyi színházról távolítsák el Katona és Vörösmarty szobrait. Azonkívül a magyar és magyarbarát tisztviselőket eltávolítását is követelték, végül határozati javaslatot fogadtak el, amely szerint csak csehszlovákiai magyar színészeknek legyen szabad Csehszlovákiában játszani. A szobrok eltávolítására és a színészekre vonatkozó kívánságot teljesíteni fogják.

Az Aradi Magántisztviselők Egyesülete irodájában: Str. Romanului (Zrínyi-ucca) 6., e hó végéig naponta 5-7 óra között jelentkezzenek mindazok, akik az olasz nyelvkurzus iránt érdeklődnek.

Kellemes vasárnapi szórakozás vár mindazokra, akik a november 19-iki első zsidó nőgyeleti tea-délutánon résztvesznek. Táncolók részére kitünő jazz-band. Ingyen tea, kávé! Egyébb szórakozásokról gondoskodva van. Ruhátár kötelező. A tea-délután az „Általános Takarékpénztár” épületében, a Kereskedelmi Testület helyiségében lesz megtartva.

Ma az alatti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

ANGEL: Piata Catedralei (Thököly-tér.)
KESZTENBAUM: Str. Ghiba Birta (Kórház-u.)
OMESCU: Bul. Reg. Maria (Andrássy-tér.)

Bunin megosztja a Nobel-díjat Mereskovszkijjal

Párisból jelentik: Bunin Iván, a legújabb Nobel-díjas író nemes gesztussal megosztja a nagyösszegű jutalmat Mereskovszkijjal. Bunin és Mereskovszkij, az orosz irodalom e két kimagasló alakja a forradalom kitörése óta szoros barátságban éltek Párisban és együtt ették a száműzetés kenyerét. Mindketten gondokkal terhes szegénységben éltek s mindkettőt egyidőben jelölték az idej irodalmi Nobel-díjra.

A két költő abban állapodott meg, hogy bármelyikük is nyeri el a Nobel-díjat, az megosztja a barátjával, hiszen nagy összegről van szó. A fele is elegendő, hogy két embernek hosszú évekre gondtalan megélhetést biztosítson. Bunin, aki most megnyerte a nagy díjat, becsületesen állta is szavát és néhány perccel azután, hogy a stockholmi akadémia sürgőnyileg közölte vele a jó hírt, Nizzából telefonon felhívta a Párisban tartózkodó Mereskovszkijt és közölte vele, hogy a Nobel-díj felét, mihelyt azt megkapta, átadja neki.

Tüntetés a magyar parlamentben a leszerelési konferencia ellen. Budapestről jelentik: A parlament mai ülésén a szociáldemokraták heves tüntetést rendeztek a genfi leszerelési konferencia ellen. Éltették a demokráciát és hevesen kikelték a fascizmus ellen. Turchányi Egon összeférhetlenségi indítványt tett saját maga és Eckhardt Tibor ellen s azzal okolta meg indítványát, hogy Eckhardt is bele van keverve a 20.000 pengős IBUSZ-ügybe. Az indítványt az összeférhetlenségi bizottság elé utalták, majd Gömbös kijelentette, hogy ez az ügy a független bíróság elé tartozik. Eckhardt Tibor bejelentette, hogy a maga részéről megindította a vizsgálatot az ügyben és elmondta, hogy Turchányi Egon ellen az „Esti Kurir” is feljelentést tett, azzal kapcsolatban, hogy követelte Turchányitól, hogy hozza nyilvánosságra az összes adatokat s ezt Turchányi nem teljesítette. Eckhardt Tibor felhívta a kormány figyelmét, hogy a 20.000 pengős IBUSZ-ügyben nincs még minden szereplő feljelentve.

Az anyagi nehézségek miatt bezártak egy híres képtárat

A hágai Van Gogh képtárat bezárták, mert az anyagi nehézségek miatt nem lehetett tovább a képtár világitásáról és fűtéséről gondoskodni. Van Gogh műveit ládába csomagolták és egyelőre a közönség nem tekintheti meg az óriási értékű gyűjteményt.

Megkerült az elloptott Rembrandt-kép. Stockholmból jelentik: Az elloptott Rembrandt-kép megkerült. Mint ismeretes, egy stockholmi mérnököt elloptak egy 400.000 svéd koronát érő híres Rembrandt-képet. A svéd rendőrségnek sikerült a két betörőt, akik a betörést elkövették, szerdán délelőtt Stockholmban felfedezni és a rendőrök a nyílt uccán üldözőbe vették a betörőket. Az egyiket, egy német fémmunkást sikerült is elfogni, a másik betörő azonban — egy lengyel munkás — a képpel együtt megszökött. Este aztán a lengyel munkás is jelentkezett a rendőrségen és beszolgáltatta a rendkívül nagyértékű Rembrandt-képet.

Dr. Barabás Béla kortársairól tart ma este 7-8-ig előadást a Magyar Otthonban (v. Zrinyi-ucca 8.) Kedves intimításokat közöl azokról, akikkel együtt harcolta át a közelmult politikai csatáit, akik az akkori közéletet irányították s akik az aranykornak mondott békeidő súlyosnak érzett gondjait viselték. Az előadás teljesen díjtalan. Műsormegváltás nincsen, ruhatár nem kötelező.

Budapest

SVÁBHEGYI SZANATÓRIUM

subalpin, 430 m. magas diétás gyógyintézet. — Legideálisabb északi klimatikus üdülőhely. — Intenzív magaslati insolat. — Páratlan kilátás a fővárosra. — Legelőrangú szanatóriumi ellátást nyújt 5-6-szori diétás étkezéssel, vízkurával együtt.

252

már napl 16. — P.-től.

Felboncolták Jakubovits Fidét. Budapestről jelentik: A törvényszéki orvostani intézetben dr. Wittrich Antal egyetemi tanársegéd megkezdte a szerencsétlen végű Jakubovits Fidé egyetemi hallgató holttestének boncolását. A rendőrség nyomozása sokat vár a boncolás eredményétől, ezért a főkapitányság állandóan összeköttetésben áll a törvényszéki orvostani intézettel.

Két francia repülőt lelptak a kammbálók? Párisból jelentik: Két francia katonai repülőt, akik ez év júniusában egy szélvihar következtében Dekarnál kényszerleszállást végeztek, a Portugál-Guineában lakó kammbálók megölték és megették. Egy francia katonatiszt a portugál hatóságokkal karöltve Suzannah vidékén a Rio Cacheo torkolatánál azonnal vizsgálatot indított és megállapította, hogy a pilóták még életben voltak, mikor a mocsaras talajra a gép leszállott. A bennszülöttek azonban megtagadnak minden felvilágosítást és a kihallgatásuk teljesen eredménytelen. A hatóságok azonban bizonyosra veszik, hogy a két szerencsétlen ember kammbálók kezébe került.

Bevonult a cuzizmus a romániai diákmozgalomba. Bucurestiből jelentik: A Keresztény Diákszövetség tegnapi ülésén az eddigi elnök, Campineanu helyére Mociuschi jassi-ügyvédet, a Cuzista-párt egyik vezető tagját választották. Ezzel a ténnyel hivatalosan is bevonult a cuzizmus a diákmozgalomba. A választás után az ülés foglalkozott az ezévi diákkongresszus ügyével, a melyről úgy döntöttek, hogy idén december 1-5. között tartják meg Chisenevben vagy Jassiban. Ez alkalommal teszik meg az előkészületeket a december 10-iki diákünnepségekre.

Kisiklott a vonat — egy halott. Madridból jelentik: A Madrid—Leon közötti gyorsvonat Robla állomáson kisiklott. A postakocsi, a hálókocsi és három más kocsi felborult. Egy vasuti tisztviselő meghalt, hat utas megsebesült.

Izgalom Stahremberg herceg beszéde miatt. Bécsből jelentik: Stahremberg herceg legutóbbi gráci beszéde miatt nagy izgalom keletkezett a belpolitikai életben. A nemzeti szociálisták Hitlerre, a Landbund tagjai pedig Winkler volt kancellárra nézve találták sértőnek a herceg beszédét. A Landbund az ügyben pártközi konferencia összehívását követeli, sőt vannak a szervezet vezetői között olyanok is, akik becsületsértési pert kívánnak megindítani Stahremberg herceg ellen.

Anglia tengerészeti létszáma. Londonból jelentik: Az alsóház mai ülésén interpellációt intéztek az admirális lordjához aziránt, hogy Anglia, Amerika és Japán 1914. óta milyen mértékben építette fel, vagy le tengerészetét. A tengerészeti miniszter válaszában közölte, hogy Amerika 39.700 fővel, Japán 40 ezer fővel gyarapította tengerészlegénységének számát az 1914. ávi állományhoz viszonyítva, míg Anglia 55.450-el csökkentette a létszámot.

Az aradi Zsidó Nőegylet vezetősége közli, hogy azok, akik a nőegylet e hó 19-én tartandó teadélutánjára még nem kapták meg meghívójukat, azt az „Atlantica” tea- és kávélerakat fizet-helyiségében átvehetik. A teadélután egyébként a Zsidó Nőegylet az Általános Takarékpénztár épületében levő Kereskedelmi Testület helyiségében rendezi.

Irodalmi botrány

Ferenc József és Schratt Katalin szerelmi regénye körül

Hamis dokumentumok alapján írta Tschuppik híres könyvét

Bécsből jelentik: A párisi Payot-cég kiadásában most jelent meg Tschuppik Károly „Ferenc József császár és Schratt Katalin asszony” című könyve, amelynek címlapján a szerző herceg Lónyay Elemér naplóját és feljegyzéseit jelöli meg forrás gyanánt. A herceg Oroszvárról levelet intézett a „Reichsport”-hoz, amelyet a lap ma reggeli számában közölt. Azt írja Lónyay Elemér, hogy Tschuppik Károly könyve mindenféle zagyvaságot hord össze és az ő fényképét csak azért közli, hogy ezzel a nagyobb szavahihetőség látszatát keltsse, holott ő ettől a könyvtől teljesen távol áll.

1886-tól 1899-ig, amely években a szerző az én naplómra hivatkozik, diplomáciai állásban voltam Párisban, Londonban, Bucurestiben, Rómában és Szentpétervárott. Ez alatt az idő alatt tehát a bécsi udvarnál természetesen meg sem fordulhattam — írja a herceg — és mint kamarás tényleg soha sem teljesítettem szolgálatot a császári udvarban.

Sohasem vezettem naplót és így illet senkinek rendelkezésére nem bocsátottam. Ugylátszik, hogy valami csaló visszaélt Tschuppik Károly ur jóhiszeműségével és valamiféle feljegyzéseket csempészett oda neki s hogy azoknak a hihetőség színezetét adja, átnyújtotta a könyv szerzőjének az én régi fényképemet.

URANIA

Ma, pénteken 6 órától
Leszállított helyárrakkal!
Visszavonhatatlanul utoljára!

MELLÉK UCCA

IRENE DUNNE, JOHN BOLES legnagyobb slágere
BZT MEGELŐZI:

A JOINVILLEI SPORTISKOLA.
A szezon legszebb sportfilmje.

Délután 3 órakor 6 lej átlagos helyárral utoljára
MEGSZÓLTAT A SZIVEM, operett.
Alpár Gitta, Gustav Fröhlich, Halmay Tibor.

Jön: HAZASSÁG PARANCSRA
ARADON PREMIER. O P E R E T T.

Aranyvásárlási hadjáratot indít Roosevelt az egész világon. Woodin pénzügyminiszter lemondása és Morgenthau bankárnak pénzügyminiszterre kinevezése leplezetlen aggodalommal tölti el London politikai és pénzügyi köreit, melyek az aranyvásárlási hadjárat kiméretlen folytatásától tartanak. A „Times” washingtoni levelezője szerint Roosevelt elnöknek most már az a célja, hogy ne csak az Egyesült-Államokban, hanem az egész világon emelje az árakat. Ebben a tekintetben teljesen közömbös a külföld ellenkezésével szemben. Az amerikai állampapírok sorsát, valamint a most még aranyvalutájú országok nehézségeit teljesen másodrendű kérdéseknek tekinti.

Megtisztogatják a német muzeumokat

A német muzeumok főfelügyelősége átvizsgálja a német muzeumok anyagát és eltávolítja azokat a képeket és szobrokat, amelyeket a marxista kormányok pártthiveiktől vásároltak. Több mint tízmillió márkát adtak ki az évek folyamán ezekért a képekért, amelyekből egy külön „eljesztő” muzeumot akarnak berendezni, annak bizonyosságát, hogy milyen kétes értékű műremlékekre költötték a német adófizetők pénzét.

STANDARD rádiók, TUNGSRAM rádió-csővek

kedvező fizetési
feltételek mellett Kalmár József
műszerésznél Arad, Str. Bratianu (v. Weitzer-u.) 1.

Sétáló elefánt az éjszakában. Londonból jelentik: A késő éjszakai órákban tegnapelőtt a Cityben, a rendőrök nem csekély csodálkozására, egy elefánt körvonalai bontakoztak ki a ködből. Az elefánt kedélyes sétalépésekben haladt végig az uccán, itt-ott egy-egy kivilágított kirakat előtt is megállt. A rendőrök egy felírásról, amelyet a tulajdonos az elefánton elhelyezett, megállapították, hogy az elefánt egy cirkusz tulajdona és hogy „Baby” a neve. Értesítették a cirkusz tulajdonosát, aki éjszaka 3 órakor megjelent és átvette a négy lábút. A cirkusz tulajdonosa elmondotta, hogy „Baby” szereti az éjszakai vándorlásokat, de mintaszerűen reggelre mindig visszaérkezik. Elmondotta még, hogy bárhol ütötte fel a cirkusz sátrait, „Baby” az esti előadás után sétára ment, azután pár óra múlva mindig hazabaktatott.

A „Hang”, Fekete Tivadar briliáns folyóiratának legfrissebb novemberi száma sajtó alatt van. Tartalmából kiemelkednek: dr. Turnovszky Sándor (Nagyvárad) „Antifascista szervezkedés Romániában” című cikke. Seidner Imre (Bucuresti) írása Mussoliniról, Vass László (Pozsony) cikke Oswald Spengler meghorogkeresztelkedéséről, Fekete Tivadar vezércikke és cikke, továbbá: Soós Aladár, Upton Sinclair, dr. Silbermann Jenő (Nagyvárad), dr. Olasz Pál, Jost István kitűnő írásai, Ezenkívül még Márk Irén (Nagyszében), Erdélyi Ágnes (Nagyvárad) versei, dr. Werner Sándor Mozart-regényrészlete, Szántó György kritikai reflexiója Shakespeare-ről és Bus Fekete Lászlóról, valamint a „Hang” egyéb érdekes rovatai teszik a lapot érdekessé és élvezetessé. A kitűnő tartalmu lap szombaton hagyja el a sajtót és ára változatlanul csak 12 lej lesz.

Az Arad- és Aradmegyei Vakok Egyesülete e hó 19-ikén, vasárnap délután 3 óral kezdettel tisztújító közgyűlést tart, amelyen az alelnök tart bevezető beszédet, majd pedig az alapszabályok felolvasására és tolmácsolására kerül a sor. Ezt követőleg a pénztári és a titkári jelentést ismertetik a megjelentekkel. Az egyesület vezetősége a pártoló és alapító tagok szíves megjelenését kéri.

Betörték Aradon egy főtéri trafikba

A teltések nagy összegű készpénzt és árukat raboltak el

Vakmerő módon kifosztották szerdáról csütörtökre virradó éjszaka Aradon egy főtéri trafikot. Braun Miksa a Dacia-kávéház mellett levő trafikjába az éjszaka folyamán az üzlet hátsóbejáratán keresztül betörők hatoltak be, akik mintegy 10 ezer lejnyi készpénzen kívül hatalmas tömegű és nagy értékű árukat vittek magukkal. A betörést a kora reggeli órákban a nyitáskor fedezte fel a kereskedő, aki nyomában jelentést tett a rendőrségen. A főtéri betörés ügyében a trafikos feljelentésére nyomban megindult az eljárás és a büntügyi osztály részéről bizottság szállt ki a helyszínre.

Iancu Traian a büntügyi osztály vezetője, aki a bizottságot vezette, megállapította, hogy a betörők valószínűleg már több ízben követhettek el hasonló bűncselekményt, mert rendkívül ügyesen és óvatosan hajtották végre a betörést. A büntügyi osztály vezetője rekonstruálta a betörést, amely szerinte úgy történhetett, hogy a betörők még kapuzárás előtt beurrantak a Bulev. Regina Maria 21. számú házba, amelyben a trafik is van és elbujtak, vagy az udvarban, vagy pedig az egyik pincében. Amikor lecsendesedett a ház és a trafikot is bezárták, megkezdtek a betörők munkájukat és könnyűszerrel felnyitották az üzlet hátsó ajtajának lakatját, majd pedig álkulccsal behatoltak az üzletbe.

A rendőrség erélyes nyomozást indított az ügyben, bár nem hagytak a betörők semmi nyomot maguk után, a „munka” ismerős a rendőrség előtt. Valószínűnek veszik, hogy a közeli napokban sikerül elfogni a trafik fosztogatót, annál is inkább, miután akire gyanakodnak, már több hasonló betörést követett el és már több ízben volt a rendőrség foglya. Már éppen ideje, hogy ismét a „hüvösre” kerüljön. Iancu Traian a büntügyi osztály vezetője a nyomozás további sorát is saját maga irányítja és így nem kétséges, hogy sikerül a vakmerő tetteket elfogni.

Az Aradi Közlöny szenzációs kémregénye:

„A KABULI TITOK”

vasárnaptól kezdve jelenik meg. — Leleplezések a rettegett GPU módszereiről. — Két hatalmas birodalom és — két nő elszánt küzdelme

A legrettenetesebb betegséggel: a leprával fertőzve kerül egy előkelő angol katonatiszt a ceyloni lepratáborba. Senkisé nem tud rájönni arra, hogyan fertőződött meg az ezredes, csak az *Intelligence Service* mindig éber tisztviselői sejtik a valódi okot. És hamarosan kiderül, hogy a magasrangú tiszt tragédiája mögött a politikai cselszövények húzódnak meg és az ezredes — anélkül, hogy maga is sejtene — a szovjet messze kiágazó szervezetének áldozata.

Oroszország térdre akarja kényszeríteni a hatalmas Angliát és Indián keresztül igyekszik érzékeny csapat rámérni. Az indiai szovjet kémszervezet vezetője a titokzatos Mars, akinek létezéséről csak iratokból tudnak, a rejtélyes kémfőnököt senkisé nem látta. Az angol politikai rendőrség hivatalaiban csak annyit sejtenek Marsról, hogy a mitológiai álnév mögött asszony húzódik meg. Végül kiderül, hogy Mars tényleg nő, egy ragyogó szépségű táncosnő, aki bosszút libegve üldöz mindent, ami angol, aki holttesteken keresztül is, a legkegyetlenebb módszerek alkalmazásával halad kitérőt célja felé. S ez a cél ugyanaz, ami a szovjeté: Anglia megalázása. A harcban elbukik és bukását — egy másik nő idézi elő. Aki szintén bosszút esküdött — Mars ellen, mert Oroszországban kémkedő vőlegényét elfogatta és agyonlövötte.

Az izgalmas összecsapás nem India földjén történik meg, hanem Afganisztán fővárosában, Kabulban, a szovjet keleti kémszervezetének központjában, ahonnan Mars irányítja az ügynökök raját. S ahonnan az elszánt kémnő-

nek végü is menekülnie kell, mert nemcsak az angol hatóságok üldözik, hanem az orosz emigránsok is életére törnek.

„A kabuli titok” G. Mumm, az ismert német író új regénye vasárnaptól jelenik meg folytatásokban az *Aradi Közlöny hasábjain*. A regény minden sora leköti a figyelmet, minden fejezete újabb és újabb szenzációs kulisszatitkokat árul el a G. P. U. módszereiből és az angol politikai rendőrség hatalmas munkájáról. Ebben a tekintetben felülmúlja az eddig megjelent kémregényeket. G. Mumm szenzációs regénye Marosi Rudolf hírlapíró, az *Aradi Közlöny* munkatársának fordításában jelenik meg vasárnaptól kezdve az *Aradi Közlöny* hasábjain.

Karácsonyi utazás — a tavaszba Tenerife és Madeira szigetre

1933. december 22-től 1934. január 6-ig.

a „Milwaukee” nevű legnagyobb német motoroshajóval 8154 km. A legolcsóbb ár Hamburgtól:

7585 lei.

Üdülést nyújtó, szórakoztató utazás a verőfényes dére egy, csak I. osztállyal rendelkező, minden kényelmet nyújtó, legmodernebb hajón.

További felvilágosítások és jelentkezések:

Hamburg Amerika Linie S. A. R.
aradi képviselőnél.

Künstler vizum- és utazási iroda
Arad, Bul. Reg. Maria 24.,

SPORT KÖZLÖNY

Jugoszlávia reprezentatív együttese valószínűleg részt vesz a Középeurópai Kupa küzdelmeiben

— A szerb csapat a csehek jóvoltából kerül a klasszikus díj küzdelmébe —
Romániát kismizmizték

Prágából jelentik: A budapesti Középeurópai Kupa-konferencián a magyar-osztrák-csehszlovák-olasz „négyesszövetség” elutasította a román és jugoszláv futballszövetség jelentkezését a Mitropa-kupára. A kupabizottság országokként négyre emelte a résztvevő csapatok számát s új nemzeteket nem volt hajlandó bekapcsolni a versenybe.

A románok és jugoszlávok az elutasítás után felvetették a gondolatot, hogy a magyar és csehszlovák szövetség előzékenysége segítségével megkerülhetnék a kirekesztő határozatot: Magyarország és Csehszlovákia járuljon hozzá, hogy negyedik résztvevője helyett a jugoszláv, illetve román bajnokcsapat induljon a Mitropa-kupában.

Magyarország ezt a kívánságot elutasította.

O Hivatalos elismerés a román válogatott csapat játékosainak. A labdarúgószövetség elnöksége jegyzőkönyvi köszönetet szavazott meg a Svájc ellen kitűnően szerepelt válogatott csapat játékosainak.

O Dobai a góllövőlista éllovasa. A Nemzeti Bajnokság góllövőlistáján a temesvári Dobai vezet 12 góllal, mögötte Sepi következő 11 góllal, 3. Gömöri (AMTE) és Bodola (NAC) 8 góllal.

O Győzött az ASTRA. Szerdán délután Ciungan bíró nagyszerű játékvezetése mellett ütközött meg az ASTRA a Patria csapatával. A meccs a gyári alakulat minimális irányu, 1:0-ás győzelmével végződött.

O Auer nagyszerű formában. Hosszu gyengélkedés után, Auer Ricsi tegnap részt vett az Újpest tréningjén és nagyszerű formában, hét gólt rugott.

A jugoszlávok addig együtt dolgoztak a románokkal, amíg reményük volt arra, hogy együtt több sikert érhetnek el. A magyar profilig elutasító határozata után Jugoszlávia futballszövetsége önálló utakra tért. Prágából érkező jelentés szerint a jugoszláv szövetség hivatalos átiratban fordult a CsAF elnökségéhez a középeurópai kupában való részvétel ügyében. A jugoszlávok kérése: járuljon hozzá a CsAF, hogy Csehszlovákia rangban negyedik résztvevője osztályozó meccset játszhassék Jugoszlávia bajnokcsapatával. A győztes csehszlovák résztvevőként indul a kupaküzdelemben, a vesztes pedig — ha az a negyedik csehszlovák csapat — kárpótlásul balkánj turát kap. A csehek valószínűleg eleget tesznek a kérésnek.

Vasárnap Aradon vendégszerepel a NAC csapata

Az AMTE a Crisanahoz látogat el

Vasárnap Aradnak jut a legkiemelkedőbb sportprogram, ugyanis itt fog játszani az ország legnevesebb futballcsapata, a NAC. A NAC az utóbbi években a pompás és szakértő vezetés következtében kétségtelenül az ország legjobb hírű együttese lett s ez a pártinas név mindenkor meghozza a maga gyümölcsét, ez nagyszabású turákban jut kifejezésre, olyan turákban, amelyekben más romániai csapatnak nincs része. A NAC volt az az együttes, amely az itteni csapatok részére megnyitotta az utat nyugat felé.

A NAC csapatában egy egész sor válogatott játékos szerepel: Czinczer, Weichelt, Juhász és a komplett csatársor: Glanczmann, Kovács, Rónay, Bodola, Kocsis. A váradj csapat ellenfele vasárnap a Gloria-CFR együttese lesz. A Gloria ugyanazzal a csapattal veszi fel a küzdelmet, mint amelyik az elmúlt vasárnapon pompás játéka ellenére is érdemtelen vereséget szenvedett a Ripensia csapatától.

Arad másik Nemzeti Bajnoki csapata, az AMTE vasárnap Váradra látogat el, ahol a Crisana csapatával veszi fel a küzdelmet. A Crisana most Barátky szerepeltetésének következtében nagy formában van és nem valószínű, hogy az AMTE egyetlen pontot is hazahozzon Váradról. Itt közöljük a vasárnapi Liga-bajnoki meccsek bíródelegálását: Juventus — Unirea-Tricolor Bucurestiben, bíró Morár dr., Nagyvárad. NAC — Gloria-CFR Aradon, bíró dr. Tunea, Karánsebes. CFR-Kinizsi Temesvárott, bíró Muresan, Kolozsvár. AMTE — Crisana Váradon, bíró Radulescu, Bucuresti. Universitatea-Tricolor Ploestiben, bíró Ceau-reanu, Bucuresti.

O SVÁJC ÓVOTT BARÁTKY MIATT. A svájci futballszövetség óvást jelentett be a FIFA-nál a románokkal szemben elért 2:2 arányu eldöntetlenje miatt, mert szerinte Barátky jogosulatlanul szerepelt a román színekben, miután 1932-ben magyar válogatott volt. A svájci sajtó nem kezeli osztatlan helyesléssel a futballszövetség akcióját, hanem azt hangoztatja, hogy sportszerűbb és nemesebb lett volna mindezt a meccs előtt elintézni.

O A lengyel Carnera. A lengyelek új óriást állítottak ringbe. Leon Grabowsky 220 cm. magas és 120 kiló. Állítólag boxolni is tud, tehát idővel komoly ellenfele lehet Carnerának.

O Wales legyőzte Angliát. A két ország válogatottainak játéka, mintegy 10 ezer főnyi Angliában gyérnek számító közönség előtt játszódott le. A meccs a walesiak 2:1 arányu győzelmével végződött.

O Révész a III. ker. FC tréner. A Hungária volt edzője a III. ker. FC csapatához szerződött le.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Évenként hatszáz milliárd lejt költenek fegyverkezésre a világ összes államai

A legnagyobb nyereséget a francia Creuzot-gyár éri el

A földkerekség legaktuálisabb kérdésével, az államok fegyverkezésével foglalkozik most a német konjunkturakutató hivatal, amely nagy feltűnést keltő adatokat közöl arról, hogy az országok milyen horribilis összegeket költenek az öldöklő fegyverekre. Ezek a hivatalos adatok méltán tölthetnek el borzalommal minden művelt embert. Évente hatszáz milliárd lejről van szó, amelyet fegyverekre adnak ki az államok, tehát ötszörte többet annál, amennyi Románia egész külföldi államadóssága, ami tudvalevően körülbelül 135 milliárd lejt.

A németországi konjunkturakutató-hivatal az adatokból megállapítja, hogy a hadfelszerelési gyárak a legjövődélmezőbb vállalatok, mert az országok évről-évre többet költenek fegyverekre és löszerekre. Az 1930—31. években az államok 18—20 milliárd márkát (800 milliárd lejt) adtak ki erre a célra és tavaly emelkedett ez a kiadás, habár világszerte tombolt a gazdasági válság. Az 1929—1932. évek között folyton nőttek a hadikiadások és ez az emelkedés évente átlag 7 százalékot tett ki. A statisztikusok azt is megállapították, hogy a legnagyobb összegeket Franciaország és Anglia fekteti hadiszerekbe, ebben a két országban fejenként átlag 2000—2000 lejt a hadikiadás, míg a többi államokban csak 400 lejt adterhet kell viselnie egy-egy lakosnak. A különböző országok 1930—31. évi fegyverkezési kiadásáról az alábbi megdöbbentő adatok számolnak be:

Északamerikai Egyesült-Államok 2940 milliárd márkát (egy márkát átlag 40 lejtben kell számítani).

Szovjetország 2780 milliárd márkát.
Anglia 2300 milliárd márkát.

= A Magyar Párt kolozsvári tagozata a konverziós adósságokkal kapcsolatban kiegyezést ajánl. Kolozsvárról jelentik, hogy a Magyar Párt ottani tagozata előadást rendezett a konverziós törvényről és következményeiről. Az előadás után értekezlet volt, amelyen határozati javaslatot fogadtak el a konverziós törvényen alapuló adósságok rendezéséről. A kolozsvári tagozat azt tanácsolja az adósoknak és a hitelezőknek, hogy a konverziós törvény alapján lehetőleg kössenek kiegyezést és betétkönyv-kompenzációval rendezik a tartozásokat és követeléseket. Kolozsváron is leszállított áron bocsájtják áruba azokat a betéteket, amelyek a konverzió által sújtott pénzügyi intézetekben vannak elhelyezve, tehát az adósok számottevő megtakarítással egyenlíthetik ki tartozásukat. A bankoknak is azt ajánlja, hogy könnyítsék meg a betétkompenzációval történő adósságüztést.

= Újévtől kezdve alacsonyabb lesz a buza vasuti szállítási díja, mint a liszté. Bucuresti-i jelentés szerint, az erdélyi malomtulajdonosok régi sérelmét orvosolja most az államvasut vezérigazgatósága, amely 1934. január elsejétől kezdődően leszállította a buza tarifáját, amely már 1930. szept. 1. óta egyenlő volt a liszt szállítási díjával. 1928. július 1-től 1930. szeptember 1-ig egy tízezer kilogrammos vagon buza vasuti tarifája 50 kilométer távolságra 1000 lejt, a liszté pedig 1100 lejt volt, 200 kilométeres uton a buzáé 4000, a liszté 4100 lejt, 400 kilométer távolságban a buzáé 6900, a liszté 7400 lejt, 500 kilométeres uton a buzáé 7900, a liszté 8900 lejt, az ezer kilométeres távolságban pedig a buzáé 10.700, a liszté pedig 13.600 lejt volt. 1930. szeptember 1-én a buza és a liszt vasuti tarifáját egyenlővé tették. 50 kilométer távolságban 1200 lejt, 500 kilométeren 6700 lejt, ezer kilométeren 9200 lejt és ez a tarifa 1933. december 31-ig marad érvényben. Amint látható, a buza és liszt árának csökkenésére való tekintettel, a vasuti díjtételeket is mérsékelte a CFR. Jövő év január 1-től az alábbi leszállított tarifa lép életbe: 50 kilométeren buza tarifája 1100 lejt, liszté 1200 lejt, 100

Franciaország 2280 milliárd márkát.
Olaszország 1400 milliárd márkát.
Japán 1020 milliárd márkát.
Lengyelország 500 milliárd márkát.
Csehszlovákia 225 milliárd márkát. A többi országok kiadásai nem szerepelnek a kimutatásban.

Nagyon természetes, hogy ennek az örületes fegyverkezésnek az ágyu-, a fegyver-, a tank-, a repülőgép-, a gáz- és municiógyárak veszik hasznát és ezért azoknak tulajdonosai a világ leggazdagabb emberei, de a kultúremberiségnek legnagyobb ellenségei. Az Economiste Francaise című közgazdasági szaklap az alábbi pontos kimutatást közli arról, hogy a francia Creuzot és az angol Vickers hadfelszerelési üzemek 1932. év végéig az alábbi üzleti hasznot érték el alapítókjuk után:

Creuzot-gyár:	Vickers-gyár:
1925. 20 százalék	0 százalék
1926. 0 százalék	0 százalék
1927. 20 százalék	8 százalék
1928. 22½ százalék	8 százalék
1929. 25 százalék	8 százalék
1930. 25 százalék	8 százalék
1931. 25 százalék	5 százalék
1932. 25 százalék	4 százalék

A fenti adatokból konstatálható, hogy a francia Creuzot-gyár dolgozik a legnagyobb haszonnal. De a jelentés szerint 1933-ban nemcsak ennek a két vállalatnak, hanem a csehszlovákiai Skoda-gyárnak is emelkedett a jövedelme. Ezek után jogosan feltehető az a kérdés, hogy a valóságban hány százmilliárd lejt kerestek ezek az üzemek, ha ennyi hasznot ki mernek mutatni...

kilométeren buza 2200, liszt 2400 lejt, 200 kilométeren buza 3600, liszt 3900 lejt, 300 kilométeren buza 4500, liszt 5100 lejt, 400 kilométeren buza 5100, liszt 6000, 500 kilométeren buza 5600, liszt 6700, 600 kilométeren buza 6100, liszt 7400 lejt, 700 kilométeren buza 6500, liszt 8000 lejt, 800 kilométeren buza 6900, liszt 8500 lejt, 900 kilométeren buza 7200, liszt 8900 lejt, 1000 kilométeren buza 7300, liszt 9200 lejt.

= Dévai kereskedők és iparosok küldött-sége a pénzügyminisztériumban az adóssérelmek miatt. Bucurestiből jelentik: A Kereskedők Tanácsa és a Munkakamara kiküldöttjei felkeresték Ghelmegeanu pénzügyi államtitkárt, akinek memorandumot nyújtották át a hunyadmegyei kereskedelem és ipar sérelmeiről s egyúttal szóbelileg is feltárták a Hunyad megyében kíméletlenül folyó adóbehajtások körül felmerült panaszokat. Az államtitkár megígérte, hogy pénzügyi felügyelőt küld ki a sérelmek megvizsgálása végett, aki ellenőrzi azt, hogy az adóbehajtás a törvényeknek megfelelően történik-e. Egyben megígérte: azonnal intézkedik, hogy a jövőben a pénzügyigazgatóság ne vitesse el a kereskedők raktáraiból és az üzletekből az adóhátralék miatt lefoglalt árukat, amelyek értékelésére vonatkozóan megígérte az orvoslást. Nem teljesítette az államtitkár azt a kérést, hogy azok akiknek az államtól követelésük van, abba betudhassák adótartozásukat, mert az adókat pontosan kell fizetni, még ha az állam nem is bír ugyanilyen mértékben eleget tenni kötelezettségeinek.

Ha évször —
akkor legyen

„OLLA“

a világmárka.

Tegyen egy próbát a hírneves
fenségesen illatosított
Germandrée
szappannal

Súlyos gazdasági feladatok várnak az új kormányra

Gafencu volt alminiszter lapjának jóslásai az elérhető eredményekről. — „Stabil kormányra van szükség az országnak“

Bucurestiből jelentik: Az ország közgazdasági körei bizakodással fogadták a Duca-kormány a romániai gazdasági krízis megszüntetésére irányuló programját, amelyet alkalmasnak tartanak arra, hogy a normális viszonyokat ismét megteremtse. A közgazdasági sajtóorgánumok bizakodással tekintenek az ország jövője elé, mert remélik, hogy a liberális rezsim alatt feltámasztható lesz a hitel, amelyet a legelső konverziós törvény tudvalevően lerombolt és az azóta életbe léptetett intézkedések még jobban elmélyítették a válságot. Gafencu Grigore, a Vaída-kormány volt kereskedelmi alminisztere ismét átvette az „Argus“ igazgatását és lapjának tegnapi számában Pisani T. vezércikkében foglalkozik a Duca-kormány közgazdasági feladataival és az elérhető eredményekkel. Megállapítja, hogy most még súlyosabb a krízis, mint a Vaída-kormány működésének megkezdésekor volt, ami arra vezethető vissza, hogy az utóbbi hónapokban éles konfliktus keletkezett Románia és a francia hitelezők között, kiknek Madgearu nem bírta kifizetni az esedékes törlesztési részleteket. Pisani idézi azt a cikket, amelyet annak idején a Vaída-kormány hivatalbalépésekor közölt és amelyben sötét színekkel festette az ország gazdasági helyzetét. Megállapítja, hogy most még mindig fennállanak ezek a nehézségek. „Románianak nem átmeneti, hanem stabil kormányra van szüksége, hogy a legfontosabb gazdasági feladatok megoldására és a bajok gyökeres orvoslására kellő idő álljon rendelkezésére“, — írja Pisani.

A legfontosabb kérdések: a konverziós törvény, a váltó-törvény, a végrehajtási törvény módosítása, hogy a hitel feltámasztása elöl eltűnjene az akadályok.

Egyébként a bucuresti-i tőzsde tegnap is teljesen nyugodt volt, ami határozottan jó jel, mert visszauteríti az ország gazdasági közvéleményének hangulatát. A Nemzeti Bank részvényeinek árfolyama 475 lejt, a Banca Romaneascaé 340 lejt, a Creditul Industrialé 460 lejt, a Resicacé 300 lejt, a Lesteacé 455, a S. T. B. 1200 lejt, a Cladirea Romaneascaé 305 lejt volt. A petróleum-vállalatok részvényei kissé gyöngültek, mert a kőolajtermékek ára esett.

= Díviza- és valutaárfolyamok. Zürichi jegyzés: Bucuresti 3.05 (bucuresti-i jelentés szerint 3.08), Berlin 123.15, Newyork 3.07 és fél, London 16.53, Páris 20.20, Milánó 27.22, Prága 15.34, Belgrád 7, Bécs 72.68 (magánkursus 57.50). — Bucuresti-i valutaárfolyamok: francia frank 6.60—6.90, svájci frank 32.55—33.40, fontsterling 532—542, lira 8.80—9.25, dollár 102—112, márkát 39.80—41.50, csehszlovákia 4.95—5, pengő 23—24, schilling 20—22.

= A „Consum“ új száma a kormányválsággal kapcsolatban irt gazdaságpolitikai cikkében megállapítja, hogy az országot mai válságos helyzetéből csak határozott és céltudatos gazdaságpolitikai programmal lehet egy jobb jövőre átmenteni. Fizetéképtelenségek, új cégek és cégváltozások, közszállítások és árlejtések első forrásból a „Consum“-ban olvashatók. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól: Cluj Postafiók 127.

FILM KÖZLÖNY

Szeverin kapitány

(A lázadó)

A tirolai szabadságharc filméposzáinak premierje a Centralban

A hangosfilm fejlődésének mesterei dokumentuma, az utóbbi évtized legszebb filméposza, a hazaszeretet, a szabadság lélekemelő himnusza a „Szeverin kapitány”, amelynek sajtóbemutatója ma folyt le a Central-moziban. Valahogy olyan érzés fogja el az embert, amikor végiggönyörködte ennek a tökéletes művészi nivón álló filmnek nagyszíri jeleneteit, mint amikor először hallja Csajkovszki örök-szép, „1812” című szimfóniáját... A tirolai szabadságharc grandiózus, felhőkig harsogó, gyönyörű szimfóniája hangzik fel a láthatatlan zenekarban és a francia sereg lovainak patái dübörögnek végig a napsütötte, sziporkázón fehér ormu, tirolai hegyvidéken... A bajorokkal szövetkezett franciák seregei bármerte járnak, pusztulást, üszkös romokat és kétségbeesést hagynak maguk után... A szabadságharc honában a köszáli sas birodalmában élő tirolai nép nem tudja viselni a rabigát és Szeverin kapitány, a hőselkü forradalmár, elveti az idegen uralom elleni lázadás tüzesóvját a tiroliai lelkében... És a messzi, magas hegyeken kigyulnak a tüzek, a szabadság magásra lobbanó, hatalmas fátylói, amelyek hadba szölik a tirolai fegyverforgatókat... A harc kimenetele nem kétséges s ha a tirolai sas azonnal nem is szabadul rabságából, a hősi halált forradalmárok szelleme tovább él, tovább gyújtogatja a szabadságvágy fátylóját a tirolai nép szívében...

Ez a cselekmény nagy konturokban. Részletezni nem szabad, nem is lehet... Anynyi poézis, annyi hősköteményre emlékeztető nagyvonalúság s annyi lelkesítő, felemelő szépség van benne, hogy csak az érezheti át, az élheti bele magát, aki végignézte s együtt lelkesedett a szabadságért, együtt küzdött az elnyomott népért s együtt rajongott a tisztelkű, szerelmes kis bajor leányért, Louis Trenkerrel, a nagy jellemű színművésszel. Louis Trenker, mint Szeverin kapitány, annyira lelkes, átértett, művészi alakítást produkál, hogy minden elismerésünk az övé. Eddigi filmjei is élményt jelentettek s ma is emlékszünk a „Berge in Flammen” című nagy filmjének minden jelenetére, azonban a „Szeverin kapitány” megalkotásával beleírta nevét a film-történelembe. Louise Ulrich személyében új, rendkívül tehetséges filmsztárral ismerkedtünk meg, aki finom, szöke szépségével, mo-

dorának ellenállhatatlan bájjal egyszerűen belelopja magát a közönség szívébe. Várkonyi Mihályt hosszabb idő óta nem láttuk, ezuttal a francia hadsereg kapitányának szerepéből hoz ki ügyes alakítást. A többiek talán nem is filmszínészek, hanem kis otthonukat féltő tirolai parasztok, akik úgy tudnak lelkesedni, harcolni és meghalni a szabadságért, hogy ez már nem is színészet, ez maga az élet. A szorosban lefolyó nagy küzdelem olyan mesterséges megrendezett, művészi beállítású grandiózus jelenet, amelyhez hasonlót aligha láttunk hangosfilmen. Dr. Giuseppe Becce gyönyörű kísérőmuzsikája erősen fokozza a nagy jelenetek hatását.

Csábitson el kérem!

Zenés vigjáték sajtóbemutatója a Select-moziban.

Fülbemászó, kedves muzsika, a francia humor finom, sziporkázó tónusa és elsöndű szereplők jellemzik a „So ein Mädel wie Du!” című zenés vigjátékot, amelynek minden jelenete ötletekkel teli, fordulatos és szellemes. A szép szöke baroness megszökik az eljegyzése előtti estén nagyanyja házából, mert nem akar a kiszemelt vőlegény felesége lenni. Minden áron kompromittálni akarja magát s ez több oldalról sikerül is neki. Rendkívül mozgalmas éjszakát tölt el betörők, tolvajok és becsületes szélhámosok társaságában, míg végre ezer bonyodalmon keresztül, az igazi férfi karjaiban köt ki a boldogság révében... Liane Haid a női főszerepben elragadóan bájos, temperamentumos, mint mindig. Rajta kívül Georg Alexander, a kedves Adele Sandrock, Szöke Szakáll, Fritz Kampers művészi gárdája szolgálja a siker érdekeit.

KÖNYVEK

Drasche-Lázár Alfréd: „Az egyenes út”. Ismét olyan könyvet írt Drasche-Lázár Alfréd, amely mindenkihez szól, amely nem fél szembenézni az eget és épp ezért mindnyájunkat érdeklő napi kérdésekkel és amelyek igen nagy sikere kell, hogy legyen. A vas-kos regény az Atheneum kiadásában jelent meg, ára 78 lej. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs: Lepagenál Kolozsvár.

Illa Ehrenburg: „Moszkvai sikátor”. Ehrenburg az orosz irodalom világszerte elismert legértékesebb írója. Legszebb regénye: a „Moszkvai sikátor” 300 oldalon, fehér papíron most újból kapható 90 lejért Lepagenál: Kolozsvár.

Jaina lakói. Egy nagy család élete az ősi kurián, öregek szeszélyei, fiatalok szerelmei, gyerekek környe és kacagása. Mazo de la Roche amerikai írónő pályanyertes regénye egész vászonkötésben 60 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepagenál: Kolozsvár.

KERESEK silskin csikó és perzsabundákat, férfi és női kabátokat, deurális porcellánokat, ezüst tárgyakat, 6 és 12-es ezüst evőeszközöket, ruvált ebédlő és futószőnyegeket, perzsa - szőnyegeket, szobaberendezéseket, varrógépeket, vitrineket, stb. SALGONÉ bizom. fiz. Arad. Str. Horia I. (Széchenyi-u.) Neuman-pal.

GYÖNYÖRŰ FARAGOTT EBÉDLŐ modern ur szoba, nálók 8500 lejtől, fehér konyhakredens 800 lei, Singer varrógép 1500, oszillátorok 800 tól, zongorák, otománok 700-tól, antik butorok, festmények, szőnyegek, dísztárgyak nagy választékban. — Ezüstöt, aranyat, briliánst, szőnyeg, dísztárgyakat, zongorát, pianinót a legmagasabb napi áron veszünk. Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt tomesvári Zálogház folyósítja. — Meghosszabbításokat a legolcsóbban vállaltunk „COMISSIO” biz. üzlet, Bul. Reg. Maria 13., Dacia kávéház mellett. KÉSZPÉNZÉRT MEGVÉSSZÜK minden eladó dologait.

ARANYAT, EZÜSTÖT készpénzért sűrűn vesznek. COMISSIO Dacia-kávéház mellett.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely érvelési alakiában nem közzétehető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

„GOLDIE”-nak levele van. Atvehető az Aradi Közlöny fiókiadóhivatalában.

LAKÁS.

KETSZOBAS modern lakás egész új épületben kiadó v. Wesselényi-ucca 39. sz. (Havi 1000 lei.) 4332

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben. 800

Elsörendű legénylakás.

Dizskrét elegáns bejárata, erkélyes, parkettás, összkomfortos 2 ucai szoba előszobával, jelenleg orvosfió rendező Marasesti és Consistoriului-uccák sarkán kiadó, esetleg butorozva is. Str. Marasesti 2. sz. 4333

EGYSZOBAS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cim az Aradi Közlöny fiókiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

PERZSA, silskin, csikó, mormotta, stb. bundák, szőrmebélelt férfi és női kabátok, komplett művekből álló könyvtár, lexikonok, perzsa-szőnyegek, zongorák, szobaberendezések, 12 személyes ezüst evőkészlet, vitrinek, antik szalon, dísz-tárgyak stb. kapnátok SALGONÉ bizom. üzletében Str. Horia I. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota.

Garantált fajgyümölcsfák!

Oszi ültetésre ajánlom: szép, termőképes gyümölcsfákat, folytatólagos málna-különlegesség, nagygyümölcsű köszméte, nemes ribizske, őri-ási földi eper palánta. Lugas szőlőültvény, Clematis, különböző nemes tú-tók. Rózsaujdonások olcsón kaphatók: 4212

PAPP LAJOS kertészeti telepén Str. T. Serb 27. (v. Török Gábor-ucca).

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, NOVEMBER 17.

Bucaresti. Tőzsdei és vizállásjelentés. Utána déli hangverseny. 14: Hírek, 14.15: Könnyű zene. 18: Jazz-zene. 19: Hírek. 19.15: Jazz-zene. 20: Drăgulănescu mérnök felolvasása az alchimiáról. 20.20: Énekhangverseny. 20.45: Tudor Arghezi: Regele Carol I 21: Szimfonikus hang. Műsoron szerepel Beethoven: „Missa solemnis”. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 10.45: Hírek. 11: Felolvasások. Közben: Odeon-Parlophon gramofonlemez. 1: Déli hangverseny. 1.05: Országos Postászenekar. 2.30: Odeon-Parlophon gramofonlemez. 4.30: A rádió diákfelőrája. 5: „Magyar városok legendái”. 6: Nagy Géza zongorázik. 6.40: „Tolsztoj beszél”. Dr. Tócsányi Zoltán előadása gróf Tolsztoj Leó gramofonlemezre vett hangjának bemutatásával. 7: „Buda és Pest egyesítésének 60. évfordulója”. Közreműködik a Székesfehérvári Zenekar. 8.15: A rádió külügyi negyedórása. 8.35: Madrigal-est. 9.40: Hírek. 10: Csorba Gyula és cigányzenekara, Lipóczy József énekszámaival. 11.30: Budapesti Hangverseny Zenekar. — Bécs. 11.20: Iskolai rádió. 12.30: Rádiózenekar. — 14.10: Művészlemezek. 16.55: Róosz Emil zenekarának lemezei. 18.20: Vargha Gyula zongorázik. 20: A kedves Augustintól Strauss apánkig. Hangverseny. 23.20: Táncezen dalokkal a Palmhof kávéházból. — Belgrád. 12: Rádiózenekar. 13.05: Rádiózenekar. 13.35: Népzene. 17: Gramofon. 20: Rádiózenekar. 23: Cigányzene. — Berlin. 17.35: Orgonajáték az Ufa-palotából. 17.55: Tarka zenésóra. 19: Gramofon kabaré. 21.05: Bach: Előjáték a 29. kantátához. 23: Hírek, majd éjfélig tarkazene-est Hannoverből. Königsberg. 12.30—14: Déli zene Brémából. 14.05—15.30: Különböző német vidékekről szóló lemezek. 17: Lipcse. 19.25: Piliti szopránénekesnő. 21.15: Ábrándok a brémai városháza pincéjében, hangjáték. — 22.10: Pfitzner: Cisz-moll szimfónia. 23.20: Új német táncok. Leipzig. 7.15: Torna. Reggeli zene Hamburgból. 11.10: A katonazene, mint a német múlt történelmi és zenei emléke. 13: Gramofon. Új lemezek. 14.30: Lipcsei harszernégyes. 17: Délutáni szórakoztató zene. 22: Mandolin- és citerazene. Utána: Könnyű zene. — Milano. 18.10: Kamarazene. 20.40: Gramofon. 21.15: Reklámhangverseny. 21.45: Gaibani-óra, karének. — Prága. 11.10: Gramofon. 13.10: Gramofon. 14.45: Gramofon. 16.30: Gramofon. 18.05: Schubert-zene az Ondrzi-csek-négyes előadásában. — Róma. 18.15: Fusco zongoraművész, Grimaldi szoprán és Pellegrino hegedűművész hangversenye. 22.50: Herczeg Ferenc: Karolina, 1 felvonásos vigjáték. — Varsó. 13.05: Könnyű zene. 16.55: Hegedűlemez. 17.10: Operett-kettősök. 17.55: Vlagimirov és Krisztof bolgár zeneszerzők művei. 19.20: Tánclemezek. 21.15: A filharmonikusok hangversenye. 23.50: Gramofon.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

INGATLAN.

Magánház belvárosban, szép udvar és kerttel, áron aul eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4384

Eladó ingatlanok.

V. Tököl-tér mellett 2x3, 1x2, 1x1 szobás lakás 50.000 lejt jövedelmező bérház 420.000 lejt.

V. Magyar-ucca közelében 280 négy-szögletes szép háztelek négy-szögletesként 500 lejt. Ezekon kívül több tőkebefektetésre alkalmas bér- és magánházak alkalmi áron eladók.

BOROSS-ügynökségnél Str. Bratianu (Weitzer-ucca) 21. 4335

ÜZLETEK.

KAMATRA jömenetelti üzlethez 15 000 vagy 20.000 lejt kölcsön keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4327

ÜZLETHELYISEG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnali kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Gyárhelyiség kerekítik

a beltérületen cca 24 foly. méter, osztott gáz, víz, villany vezetékekkel. — „Azonnal” jellegre Rudolf Mosse hirdetőbe kéretnek az ajánlatok.